

ILUSTRACE Jiřího Šimka: ZUZANA

NA SLOVÍČKO S VÝTVARNÍKEM JIŘÍM ŠIMKEM ...

Jiří Šimek je členem výtvarné sekce Východočeského střediska Obce spisovatelů v Pardubicích. Rozhovor vznikl jako doprovod k jeho kresbě na úvod tohoto čísla Kruhu.

Řekněte něco o sobě.

Narodil jsem se v Hlinsku, měště na Českomoravské vysočině. Dětství a klukovství jsem prožil v tomto nádherném, neopakovatelném kraji. To a šťastné rodinné prostředí nepochybně formovalo a předurčilo celý můj další život. V Hlinsku jsem chodil do obecné školy. Reálné gymnázium jsem studoval v Chotěboři. Maturoval jsem na Vyšší průmyslové škole stavební v Hradci Králové, následně jsem vystudoval Institut architektury a územního plánování na VUT v Praze.

Výtvarné obory, především kresbu a malbu, jsem studoval deset let externě u profesora Ladislava Pejchla, s konzultacemi na UMPRUM v Praze a současně, zhruba stejně dlouho, jsem sochařské obory studoval u akademického sochaře Karla Krátkého. Byl jsem zaměstnán v Agroprojektu v atelieru architekta Josefa Jiřince, na odboru výstavby a územního plánování ONV v Pardubicích a v Krajském středisku státní památkové péče a ochrany přírody v Pardubicích. Od 1. 1. 1990 jsem zastával funkci vedoucího odboru kultury VČKNV. Od roku 1990 jsem členem výtvarných umělců České republiky, Unie výtvarných umělců hradeckého regionu a Mezinárodní organizace profesionálních výtvarných umělců AIAP.

Jak jste se dostal ke kumštu a co v něm sledujete?

Už od útlého dětství mě vzrušovalo a bavilo kreslení a malování. Moje maminka měla k umění velice pozitivní vztah. Také malovala a vyšívala a tudíž bylo zcela přirozené, že moje zájmy v tomto směru podporovala. Děláním tří výtvarných oborů: malířství, sochařství a loutky. Inspirace přichází převážně z reality kolem mě, z přírody, literatury, ze života vůbec, ale výsledkem není realistický popis viděného, ale odraz v mém nitru a v mé fantazii. Ve všech oborech trvám nekompromisně na tom co chci tvořit, bez ohledu jestli se zalíbím velkému množství lidí nebo dokonce všem. Taková snaha by byla vysloveně podbízéním a to zásadně odmítám.

Co považujete za své úspěchy?

Jen těžko dokážu zhodnotit úspěch. Je nepochybně úspěchem, že to co dělám mohu vůbec dělat. Za dílčí úspěchy považuji celou řadu výstav v republice i v zahraničí. Největším úspěchem však je, když moje věci některé příznivce výtvarného umění pozitivně osloví.

Jak chápete své členství ve výtvarné sekci VČSOS v Pardubicích?

Ve středisku OS jsem rád především proto, že se zde setkávám s řadou talentovaných lidí z jiných uměleckých oborů. Se spisovateli, básníky a v naší sekci i s ilustrátory. Je to velice milé, vzrušující a povzbudivé.

Děkuji za odpovědi.

Milan Dušek

SBOHEM LÁSKO

Helga Hrabincová

Zpod kopyt odletují spršky rosy, Sylva cválá vysokou trávou k lesu. Je bezvadné trávit začátek prázdnin na hřbetě koně. Nad protější stráň se vybatolilo slunce, paprsky prosvěcuje světlezelené listy lip a olší nad chalupou, ptáci řvou ostošest a vypadá to na další krásný den. Sjedou klusem ke studni, kde se na betonovém poklopu povalují Katka s Ivou, sluchátka wolkmanů na uších, koukají do nebe.

Nechcete si to konečně taky zkusit?“ zastavím Sylvu schválně tak, aby funěla Ivě do vlasů. „Proč si kazit hezkej den dvojnásobným pohřbem?“ seskočí se studny a podá mi sluchátka: „Mám tam úplně špicovej ploužák.“

„Bezva,“ kývnou, ačkoli jsem houby slyšela. „Ona s náma nemluví?“ ukážu bradou na Katku.

„Ona s náma spíš neslyší,“ zaklepe s ní Iva. „Hej! Jdeme vařit!“

Jenže Katka nevnímá.

Vytáhnu Sylvě z hřívý lopucháč a sklouznu ze sedla. Odepnu ho, Sylva se otřepe a mazlivě do mě strčí hlavou. Když dostane svou kostku cukru, rozběhne se s rošťáckým kozlováním loukou.

„Katko!“

Nevnímá.

„Katko!“

Zase nic.

Nadechnu se a zařvu: „Tak hernajs, Kateřino!“

Otráveně otevře jedno oko: „Co tu ječíš? Myslíš si, že seš tady sama?“

Iva vyskočí, na zadku džínsů mokré srdíčko od rosy, zlomyslně se připlíží ke Katce z druhé strany. Ještě počká, až stáhne sluchátka a zařve jí přímo do ucha: „Jdeme vařit!“

„Fuj!“ nadskočí Katka. „Teda to jsou blbý fóry! A co jdeme vařit?“

„V lepších rodinách tomu říkají oběd. A co se bude vařit tady bys jako šéfkuchař pro dnešní den měla vědět ty.“

Pomalou scházíme k červené střeše, která vykukuje nad zlomem stráně mezi korunami stromů a Katka vypočítává na prstech: „Můžete dostat chleba s más-

lem, nebo chleba bez másla, nebo polívku pytlíkovku od včerejška, anebo čaj ponožkovku od dneška – anebo taky nic. Stejně jste tlustý,“ uzavře a kouká, co my na to.

„Hlavně nic složitýho, že jo?“ zakaboní se Iva.

„Nenajíme se až u večere?“ zkusí znovu opatrně Katka.

„Pro mě za mě – jestli nám teď naservíruješ ještě jednu kloudnou snídani – ale večir se z toho vaření nevykrotíš,“ upozorním a prohlížím pavučinu ověšenou kapičkami rosy. Trávní skřítkci nejspíš zas pořádali večerní slavnost, a tak je celá louka ozdobená girlandami, napadne mě, ale mlčím. Holky by řekly, že blbě kecám.

„Krucinál!“ uklouzne Iva a leží. Když vstane, zadek má ušpiněný od hlíny červenice.

„To bude muset bejt pořádná snídaně, protože Šogúnovi se podlamují chůdy už teď,“ ušklibnu se na Katku a dávám bacha, abych se sedlem v náruči neskončila stejně jako Iva.

„Jsem Velký Šogún!“ křikne Iva. Už se stačila posbírat. „A jestli mě nebudete označovat celým jménem, stanu se Velkým TVRDÝM Šogunem – a pak teprv uvidíte!“

„Tý bláho! To je fáro! Teda dámy!“ vyjekne najednou Katka, která nás o kus předešla: „Snad to není vašich?“

Všecky tři nevěřičně zíráme na stříbrnou metalízu.

„Audi!“ sdělí Iva: „Vsadte se! Jinak ať nejsem Velký Šogún!“ a už letí s kopce, div se znovu nepřerazí.

Kde se tady vzalo? Žasnu. Kdo to může sakra bejt? Uklízím sedlo do přístěnky a Iva vítězně vříská: „Je to Audi! Kdo měl pravdu? Jaký je Velký Šogún?“

Nablýskané fáro před chalupou, která drží pohromadě jen silou vlastní vůle, vypadá, jako by se sem dostalo nějakým divným nedopatřením. Normální stavební binec, na sever, na jih, východ i západ jen a jen zelená džungle a tady stojí bourák jak vystřižený z „emerickéjch filmů“. Najednou mi ovšem na majáku blikne a já zařvu: „Houba!“

„Kde?“ rozhlédnou se nenápadně holky.

„Houby houba. Jenda Houba, naše chloubka. Tátův kámoš ze školy. Teď ovšem západní pan Někdo, dámy,“ vysvětlují.

Katka otevřeným okýnkem zasněně hledí plyšové polstrování: „Prachatej dědula, co? Nepotřeboval by mazlíčka?“ šklebí se.

„Majitel uklízečích firmy, pokud vím. O mazlíčky nejspíš nemá nouzi.“

Velkého Šogúna Ivu ovšem nemůže žádný Čechokanadan vyvést z konceptu. Pohrdavě nakrčí nos: „Strejc ze země zahnívajícího kapitalismu. Vykopřistovatel. Nebohé uklízečky úpějí pod tyranskou nadvládou nehodného vydríducha – bacha!“

Bleskově odskočíme od auta a děláme, jako že jsme právě přišly.

„Ještě ti ukážu zadní část a stáje,“ říká táta. „To víš, zatím to moc parády nena-dělá, ale jednou...“

„Dobrý den,“ hlesneme sborově a pan Houba nás zdraví rozesmátýma očima: „Ovšem okolí i osazenstvo tu máš kouzelné. Tak kam, děvčata?“ mrkne na nás a Katka, jak se na slušně vycištěnou dívku sluší, cudně sklopí oči, zatímco Velký Šogún bez studu vyklopí: „Když se podruhé nasnídáme, vydržíme do večere a nebudeme muset vařit oběd. Tak jdeme snídat.“

„Jste tu na prázdninách, Lucie?“

Kývnu a cítím, jak červenám: „Moje spolužačky z gymplu. Katka a Iva.“

Pan Houba každé podá ruku a Iva zálibně přejede prstem po kapotě: „Špicový auto. To je vaše?“

Teda tohle Ivě závidím. Bez problémů dokáže vklouznout do konverzace kdekoli o čemkoli a s kýmkoli.

„Z frankfurtské půjčovny,“ ukáže pan Houba na Audi. „Ve Vancouveru mám lepší,“ pochlubí se jen tak mimochodem a pak se otočí zpátky k tátovi: „Tu střechu jsi dělal sám?“

Vidím, že nadále nebudeme středem zájmu, a tak otráveně řeknu: „Čaj, tedy nejzodpovědnější práci, беру na sebe. Vy dvě se postarejte o ostatní.“ Do Katky musím strčit: „Vzbuď se! Copak jsi ještě nikdy v životě neviděla modrookého blondáka s knírkem?“

„Jak dlouho se s ním už znáš?“ špitne závistivě.

„Ale... Naposledy jsem ho viděla před sedmi lety. Než utek. To mi bylo deset, ale...“

„Fakt je,“ skočí nám do řeči Velký Šogún, „že si tvůj táta umí vybrat kama-rády.“

„A ten vohoz,“ nemůže se vzpamatovat Katka: „Nenajíme se venku?“

Vařím čaj a přemýšlím o tom, že to asi bude ze všeho nejlepší. Taky mě na terasu všechno táhne.

„Koukni, jak to Katku sebralo. Jenda Houba, naše chloubka,“ dlobne do mě Iva div neupustím podnos s konvicí a hrníčky.

Chechtáme se.

Katka, zahalená v ubrusu, sedí na židli, jediné, kterou se jí podařilo na terasu vynést, a zasněně kouká na to fantastický aerodynamický zvíře před průčelím chalupy.

Iva ke Katčině židli přistaví stůl, další dvě sedátka, já prostřu, ale Katka stále nic. Až když se těch, kteří se nám připlížili do zad, zeptám: „Nechcete se s námi najíst, pane Houba?“, vyletí. Táta kývne a klidně se usadí na uvolněnou židli.

„Jíst nebudu, ale čajem bych nepohrdl,“ podívá se na mě tátův kamarád a oči má modré, modřejší než všechno, k čemu bych je dokázala přirovnat. Zkrátka Redford jako vystřižený.

Honem přistavím své sedátko a nalévám, Iva mi po straně škrabe mrkvičku, že teď budu muset pro židle, ale ať. Stejně vím, že mi závidí.

Konverzace se točí kolem materiálu, nákladů na stavbu, práce – no něco děsného. Klušu do chalupy.

„Med, marmeláda, máslo, chleba... Fakt si s námi nevezmete?“ pokouší se mezi tím prosadit svou osobu Velký Šogún, ale pan Houba jen s úsměvem vrtí hlavou a voní k mému čaji.

„Tak zas musím sníst všechno sama,“ zakousne se do dřevorubeckého krajíce Iva a třepe hlavou, což znamená: Nechce, tak nechce. Jeho chyba. Neбудe. Velký Šogún si skoro z ničeho nedělá těžkou hlavu.

Katka uštípuje jako drozd z půlky rohlíku, snaží se vypadat subtilně a zasněně, ale je jí to málo platné: „Čaj jsi uvařila výborný, Lucie,“ řekne tátův kamarád na mou adresu a hned dodá: „Co kdybych vás, děvčata, na oplátku pozval na oběd?“

Vykulím oči, Velký Šogům nedokousne a Katka vypadne ze své romantické pózy. Chvilí je ticho, ale jen co by Iva dokousla a polkla: „To nemyslíte vážně, pane Houba!“

„Smrtelně. Tak prosím, nasedat, dámy!“ ukáže na své báječné fáro a vstane.

Dech se tají jen při pomýšlení na něco takového: Oběd v prvotřídní restauraci našeho největšího střediska zimních sportů – mrkneme jedna po druhé. Hrůza! Džíny od červenice, seprané kostkované košile, prostříhané pánské klobouky – není co dodat. Vyskočíme a divoce dusáme nahoru do pokoje.

„To je strašný! Co já si vezmu na sebe?“ zoufá si Katka nad horou zmačkaných hadrů, kterou neochotně vyvrhl její ruksak.

„To je fuk, strašný to bude vždycky, když si to na sebe navlíkneš ty,“ protahuje Iva zálibně svoji hřívou hřebenem a při tom nás sleduje v zrcadle. Mám na ty její fantastický pačesy vztek. Zrovna teď se mi musel udělat uhrák na tváři! „Uvědomte si, dámy,“ povídám a zoufale hledám nějakou čistou košili, „že na oběd vás zvu vlastně já. Protože kdo vařil ten výborný čaj?“

Katka se zatváří na vrcholu své hromady našťvaně, tak do ní přátelsky dlobnu: „Prosím tě, vem si ty druhý džíny a jdeme.“

„Jestli teda vy jó, tak já teda nemíním jít jako křupan. Beru si sukni,“ zamává nad hlavou barevným žmolcem: „Hernajs, kdo mi zas vypnul žehličku?“

„Ty, když sis zastrkovala kulmu,“ vyřáším ze sebe a ne a ne dopnout zip.

Katka žehlí, kulmuje si vlasy a lakuje nehty – všechno naráz – já vleže na podlaze dělám se zipem co mohu a Iva pořád a pořád jen fofruje se svou hřívou.

„Ukaž, přepígluju ti to,“ vyrvu Katce žehličku, když jsem konečně v džínách.

„Kde je hřeben, kruci?“ křikne Katka místo poděkování.

Jen ho dostane, zamrká na Ivu: „Nemám rozmazaný řasy?“

„Máš. Vypadáš jako ospalý moučnej červ.“

Prásk! Mrsčne po ní zuřivě hřebenem Katka, protože jí už má vážně po krk. Iva uskočí, a pak už jen řve směchy nad vylámanými zuby: „Vidíš, chudáčku, na mně si jich už zuby vylámalo!“ Katka po ní vystartuje, ale zarazím ji vyžehlenou sukni. V tom samém okamžiku se přede dveřmi ozve: „Pohyb, kočky, pohyb!“

Katka zamává rukama, aby jí rychleji oschl lak a Iva potměšile šeptá: „Jen si mávej, jen si mávej, stejně nepoletíš!“

„Už letíme!“ křiknu rychle na Jendu Houbu a pak se už opravdu ženeme.

„Fijúúú...“ hvízdně obdivně pan Houbu, když spatří vymalovanou Katku a naše parádnice štěstím zčervená.

„Dyť von to chudák nemyslel ve zlým, tak nač ten panenskej ruměnc,“ špitne Katce už v autě Iva, ale ta ani nevybuchne. Sklopí oči a mlčí.

„Prokristapána! Ona se snad doopravdy zabouchla! Co s ní budeme dělat?“ nedá pokoj Iva.

„Zatím na ni musíme být hodné – a pak se uvidí.“

„Co zostřit Systém soustavně provokace?“

„Myslím, že bys ho spíš měla přibrzdit,“ řeknu, ale to už Audi s živě diskutující Jendou Houbou na předním sedadle a pyšným tátou za volantem míří na parkoviště proskleného pavilonu s vodotryskem uvnitř restaurace.

„Ty, Ivo, my si měly vzít taky sukni,“ hlesnu zděšeně potom, co mi Jenda Houbu galantně přidržel židli, abych mohla usednout. Iva zaraženě sleduje číšníka ve fraku, který s upjatým výrazem proplouvá po měkkých kobercích mezi stoly. Shora visí křišťálové lustry a člověk má strach promluvit hlasitěji, aby se z nich snad tak neopatrným zacházením trochu krásy neodrolilo. Číšník podává jídelní lístek a my si máme vybrat, všechno, úplně všechno včetně aperitivu. Nejistě poposedávám na červeném sametu křesílek, špitáme, humor nám jaksi došel, ale to už se k našemu stolu nesou dva gruziňáky a tři „cumlanda“, jak tatka říká každému sladkému pití. Cinzano je s ledem a s brčkem a ještě navíc a krustou – fakt, že něco tak krásného jsem ještě neviděla.

„Na další setkání,“ připíjíme a já mrknu po Ivě, která nespustí oka z Katky. Podívám se na Katku také – a div že nevyprsknu: Ty psí oči! Ten reklamní úsměv! To pomrkávání řasami! A všechno, všecičko patří Jendovi Houbovi osobně.

„Já to z ní vyženu, jako že se Velký Šogún jmenuju,“ šeptá mi Iva při šunce se šlehačkou a křenem. Nahlas pak řekne: „Katko, Katuško, není ti nic? Jsi taková bledá... Já četla, že na tohle zabírá aspirin a vypotit se.“

Kouknu po očku na ty dva, číšník jim právě předkládá obložené bifteky a mně se zdá, že nás vůbec neposlouchají. Ani při bifteku, ani při obrovských ananasových pohárech se zmrzlinou, ani při Tramínu, ani při kávě. Bylo by to možné? Politika, výpočty, plány do budoucna – copak nejsme všechny tři děsně pěkné holky?

„Aspirin a vypotit se. Jinak se z toho nedostaneš,“ říká Iva už bůhví pokolikáté a Katka na klíně vztekle cupuje ubrousek.

„Děkujeme za báječný oběd,“ řeknu v autě a čekám, co holky. Katka se souhlasně usměje, Iva spiklenecky zamrká: „Můžeme vás teď zase my na oplátku pozvat na báječněj večírek s kytarou a buřtama?“

Vyměníme si s Katkou pohledy: no jo, Iva se chce blýsknout, ovšem tak marný to není. Jenda Houba koukne na tátu, táta na něj, ale než stačí říct, že si mají ještě spolu hodně co povídat, či nějakou podobnou hloupost, zažadoním: „Pane Houba... Když vám ještě navíc umejeme teďka auto, to už nebudete mít večer vůbec co dělat.“

Iva můj nápad ocení zdviženým palcem, Katka div že radostí nezatleská: „My vám ho naglančíme, to budete koukat!“

Táta jen odevzdaně vzdychne a pokývnutí Jendy Houby znamená též souhlas. Vůbec nám nevadí, že táta už zase zastavil na nějakém parkovišti a zmizel. Konečně máme pana Houbu chvíli pro sebe. Umí tak fantasticky vyprávět: „Jeden čas jsem se přihlásil na mytí oken mrakodrapů. Kdepak bych prozradil šéfovi, že jsem to nikdy předtím nedělal. V Kanadě musíš mít pro každou práci „ikspírijens,“ jinak tě nepotřebují. Ale já závratě nemám, jsem horozelec, tak proč bych to nezkusil?“

Horozelec... Visíme na něm očima. Nabídne nám větrový bombón, a když táta hodí na podlahu auta nějaký balík, přibouchne dveře a křikne: „Jedem!“, pokračuje ve vypravování: „Chlap, co měl dělat se mnou, mi na střeše skleněnýho padesáti-patráku ukázal: Tohle dáš sem, to zapneš, sedačku přehodíš přes zábradlí a jedeš. Dal, zapnul, přehodil, povídá: Oukej? A zmizel. Já tam zůstal sám.“

Ani nedýcháme.

„Ale co. Dal jsem, zapnul, přehodil a sjel. To ještě šlo. Ale co dál? Dyť já v životě okna nemyl. Začal jsem se tedy ohánět obrovskou stěrkou, šmudlal jsem to, jak to šlo, jenže zatímco já umyl jedno okno, chlap jich měl pět. Nadřel jsem se jak mezek – a druhý den si mě zavolal šéf na kobereček: Lidi si stěžují, že mají okna samou šmouhu! Řval. No, já musel s barvou ven, jako že jsem to nikdy nedělal, a měl jsem moc velkou kliku. Chlap byl hotový dobrák. Nevyhodil mě, jen přeradil na přízemí.“

„A to se uklížeči nebouří? Za šmouhy vyhazov?“ horuje Iva, ale mezi tím se už Audi houpe loukou a zelenou džunglí vzhůru k naší haciendě.

Pohyb, mužstvo, pohyb! Kýble vyrovnat! Hadry připravit! Noviny do bojové pohotovosti!“ velí Iva. „A co ty, černý tam vzadu? Máš Okenu?“

Katka se ušklíbne a postaví plastikovou nádobku na kapotu. Iva zvedne obočí: „Peterová, běžte se odmaskovat. Vypadáte jako Indián na válečné stezce.“

„Neuposlechnutí se trestá podle zákona,“ varují.

„A také zápisem do Centrálního Deníku,“ dodá Iva.

Katku naše soustředěná palba začíná už doopravdy štvat: „Obě jste normální krávy! Kdyby to nebylo Jeho auto a vůbec, kdyby to nebyl On, tak...“

„Letím pro aspirin,“ vyjekne Iva.

„Trhni si nohou,“ popadne Katka hadr a jde leštit zpětná zrcátka.

Iva najednou ochabne, sesune se k přednímu blatníku, kde zalehne do novin: „Víte, co řek Jakeš? Víte, co už zase prohlásil ten osamělej kůl?“ ječí.

„Já chci bejt za velkou lejdy, ať záviděj báby! Tak sláva, jsou bály, tak sláva, jsou bály...“ začne vyzpěvovat Kateřina, když pigluje kapotu. Na to, že je vlastně uražená, už asi zapomněla.

Snažím se nedělat na okýnkách šmouhy a pokud možno překříčet její falešné kvilení: „Co teda řek ten osamělej kůl?“

„Já chci bejt za velkou lejdy...“

Iva se začíná tvářit nebezpečně, a když Katka zazpívá: „Počítej s tím, že zvolíš té Miss...“ Velký Šogún vyletí a praští novinami o zem: „Tak ono ji nezajímá, že byl Kůl v plotě na Kubě a v Nikaragui! Ona do toho musí hulákat! A navíc falešně. Ty pudeš do deníku! Zpívat si, když zasedalo předsednictvo ÚV KSČ! Zpívat si, když soudruh Jakeš...“ najednou se zarazí: „To je ale přece nějaká pitomost, ne?“

„Pitomost ne,“ řeknu klidně a dýchnu na sklo, „ale ty noviny jsou už rok starý, jestli sis nevšimla.“

Ale Velkého Šogúna mé prohlášení nezaskočí. Pokrčí rameny a ukáže na Katku: „Léčba šokem je jednou z nejučinnějších a nejuznávanějších psychiatrických metod.“

„Koukám, jak vám to jde, děvčata,“ ozve se ze dveří chalupy. Iva bleskově zmuchlá noviny, blízké i vzdálené okolí postříká Okenou a leští, až se z ní kouří.

„V Kanadě dostávají myči aut tři dolary od jednoho, ale jde jim to daleko rychleji. Mají takové speciální stěrky...“

Velký Šogún dupe kolem auta, mezi zuby šeptem cedí: „To je ohromný, vykládat někomu, kdo se dře jako vůl, že jinej se dřít nemusí a ještě za to dostane zapláceno.“

„Také nosí takové čepičky,“ pokračuje náš idol ve vyprávění. Než se stačím vzpamatovat, sedí každé z nás jedna na hlavě a v dlani svítí dolarová mince.

„Teda holky! Teda páni! Teda tohle!“ křičíme jedna přes druhou.

„Nechám si ji provrtat a budu ji nosit na krku,“ šeptá zjihle Katka.

„Čepice se nosí na hlavě, ty nádhéro!“ neodpustí si Velký Šogún, ale to už Jenda Houba, naše chloubka stojí mezi dveřmi chalupy nanovo, ruce nad hlavou,

v každé pořádně vypasené kuře: „Nebylo by to lepší než buřty?“ křičí. „Co říkáte, dokázaly byste si s tím poradit?“

„Teda páni! Teda holky! Teda tohle!“

„Pane Houba, vy jste fantastičej,“ vykřikuju, i když tuším, že za ty kuřata může s největší pravděpodobností můj táta.

„Nevíš, kam se zašila Kačena?“ vrčí Velký Šogún, ruce až po lokty zapatlané od grilovacího koření. „Aspoň česnek by mohla utřít.“

„To těžko,“ kapou mi slzy do cibule. „Řádí totiž nahoře. Kulmuje si vlasy, piluje nehty, žehlí i tepláky a prozpěvuje si Lásko prokletá.“

„Chudák holka,“ pokývne Iva. „Kdyby nebyla takovej komediant, skoro by to mohlo vypadat, že to myslí vážně.“

Píchnu prstem do jednoho z dvojnožců: „Už ty potvory nahatý rozmrzly?“ Vtom Iva zavyje, až nadskočím v domnění, že si urázla nejméně ruku, ale vzápětí to slyším taky: „Hříšné boléroóó svádí touhy mé k závratím...“ blíží se shora. Pak klika cvakne, dveře letí: „Hříšné boléroóó...“ kvílí ve dveřích. Velký Šogún se plíží s velkým nožem na porcování kuřat: „A mám tě!“ skočí na Katku zezadu. Ta zaječí, vyklouzne ven a práskne dveřmi. Ze schodů se ozývá: „Tak si to dělejte samy, zrůdy falešný!“

„Asi nám fakt chtěla pomoci,“ chechtám se, ale Velký Šogún vztekle zabodne nůž do stolu: „Blbost! Hledá Houbu.“ A pak se úplně jiným hlasem zeptá: „Ty, hele, Lucko, ale nezdá se ti, že on nejvíc jede po mně?“

„Je normálka skvělejš,“ odpovím vyhýbavě, povytáhnou elastáky. Určitě mám moc velkej zadek. „Pozval nás na oběd, svezl v báječným autáku, rozdál prezenty...“ vypočítávám a pak schválně, ať vidí, že není jednička, dodám: „Rozmazloval mě odmalička.“

„Holky,“ nahlédne Katka pro jistotu jen docela malou škvírkou a spokojeně září: „Pan Houba vzkazuje, že už to můžete nosit. Gril je prej redy.“

Velký Šogún se hrabe do svetru. Když konečně vystrčí hlavu správnou dírou, uvidí před sebou Katku v plné parádě: „Ty aspiriny si vem radši dva,“ poradí nevěřičně: „Jeden mezi kolena, aby nedošlo k maléru!“

Katka prskne, zapne jeden knoflíček košile rozhalené málem až na břicho a já provokativně sáhnu po teplé bundě: „Od rokle zatraceně táhne.“ Katce blýskne v očích, a tak utrousím: „Sylva taky potřebuje ještě prohnat...“

Iva se ušklíbne: „Že už i ty se chceš předvádět...“ sáhne po kytaře, bravurně zabrnká a v tu chvíli je mně i Katce jasné, že si proti ní neškrtneme. Do prčic! Proč jsem se taky neučila hrát!

„Mužstvo, útokem na Houbu!“ zavelí Velký Šogún, hodí kytaru přes rameno, já mrsknu kuřata na prkýnko a jde se.

„Pane Houba, můžu vám ještě kousek přidat? Jste takovej hubenej...“ vnučuje se Velký Šogún Iva.

„Pane Houba, nechcete se projet na mojí Sylvě?“ pokouším se ji přebít, ale on jen s úsměvem vrtí hlavou: „Obojího jsem si užil až až. Kuřat na farmě a dostihové koně jsem připravoval v Kanadě pro závody celé tři roky.“

Zase žasneme.

„To já bych v životě nedokázala. Povídejte...“ visí na něm Katka a on ji poplácá po rameně: „Ale dokázala. Takové děvče jako ty? Klidně.“

„Tak chce ještě někdo?“ praští Iva mrzutě posledním kouskem o mřížku grilu, ale nikdo se nehlásí: „Chceš, Katko?“

„Abys mi to mohla posypat utrejchem, ne?“ odbroukne Katka na půl pusy. Iva se k ní namíchnutě otočí: „Cos tím jako chtěla říct?“

„Proboha nechte toho,“ zasyčím na ně a přistřím sedátko blíž k ohni: „Začíná se pěkně ochlazovat,“ poznamenám, ale holkám neujde, že mi můj manévr přinesl strategicky nejvýhodnější postavení, protože po pravé straně pana Houby sedí táta.

„Podívejte, měsíc,“ ukážu do rozsochy staré jabloně, kde se ten převít rozvaluje jako obrovský nafukovací balónek.

Iva bere na klín kytaru. Udělala na mě dlouhý nos? Nebo se mi to jen zdálo? Mstivě vstávám: „Dovolíš?“

Podám kytaru tomu vedle sebe: „Pane Houba, zahrajte nám. Táta říkal, že jste měl svou vlastní skupinu.“

„Měl. Jéé... Zahrajte, zahrajtéé,“ pochopí okamžitě můj úmysl Katka a Jenda Houba se nenechá prosit: „Sbohem, lásko, nech mě jít...“ zpívá a jeho hlas se nese nocí snad až někam tam, odkud jsou před deštěm slyšet hvízdající lokomotivy. „Nech mě jít, bude klid...“ dívá se na mě, jen na mě, oheň praská, dým vytváří na tmavé obloze druhou mléčnou dráhu a cvrčci ve vlhnutí trávě pod strání si mohou strhat plíce. Přes měsíční placku nad jabloní cválá Sylva a mně je tak nějak, mně je – no, krásně.

„Holky, spát!“ zavelí táta krátce před dvanáctou. „Zítra je také den, a my si s Jendou máme ještě co povídat.“

No jo, táta. Ten aby všechno nezkazil! Naštvu se a holky si zřejmě myslí to samé.

„Tatíí, vždyť je ještě brzo,“ přemlouvám ho, ale vynese nám to jen tři poslední „dojáčky“ na dobrou noc a – „Finita komédia, holky na kutě! My snad máme právo také na chvíli pro sebe,“ řekne táta teď už přísně.

„Notak teda dobrou,“ zvedne se Iva. Katka se vytrhne z polohy snící krasavice, ještě vyše srdceryvný pohled k našemu Jendovi a s povzdechem courá k chalupě. To se ví, jak by mohla opomenout se cestou ještě stopěťadvacetkrát otočit!

„Ty se taky pakuj!“ postrčí mě táta. Jenda mi podá kytaru a křikne do tmy: „Nechte si něco pěkného zdát, děvčata!“

Přijdu do pokoje. Iva už sedí v pyžamu na posteli a chystá spacák. Katka stojí před zrcadlem a stahuje si z obličeje slavnostní nátěr.

„Nepotřebuješ hadr?“ pokusím se o lehký tón, ale odpoví mi ticho. O lampu se otloukají mûry. Katka ještě projíždí vlasy hřebenem, až je slyšet elektrické praskání a mně se zdá, že tu každou chvíli může něco bouchnout.

„S vámi je legrace jak v márnici,“ řeknu, ale Velký Šogún jen zamručí a vlezl do spacáku.

„Ten hřeben mi koupíš nový!“ vyjekne zničehonic Katka na Ivu.

„Kdoví proč? Hodilas ho po mně sama.“

„Protožeš provokovala. Nic jiného totiž neumíš!“

„Není mi jedno, když je má kámoška někomu pro srandu.“

„Pro srandu seš mu akorát ty. I hluchej by musel poznat, že si s tím svým hraním můžeš před ním uříznout akorát ostudu.“

„Připouštím, že hluchej by to poznat moh, ale ty ne. A kromě toho – u ohně jsem vůbec nehrála.“

„U ohně ne, ale v kuchyni. Schválně tak, aby tě slyšel.“

„A ty chceš říct, že mě slyšel, jo?“

„Hernajs, holky, nechte toho,“ řeknu otráveně, ale Kateřina přímo exploduje: „Co nás furt rovnáš? Seš snad svatá? S tím předváděním na Sylvě jsi taky pěkně trapná!“

Teď toho mám dost i já: „Aspoň se neploužím po chalupě jako duch, zamilovaně nevzdychám, neplácám na sebe litry voňavek,“ vypočítávám na prstech těsně u její tváře, „nežehlím si i fusekle, nelítám rozepnutá až bůhvíkam a jestli někdy zpívám falešně, tak ne přiblblý zamilovaný cajdáky!“

Iva je najednou na mé straně: „Od rána se na něj tlemíš jak Honza na lívanec, idiotsky čumíš do blba – fakt je, že mi za tebe už bylo trapně.“

„A mně za tebe – jak ses producírovala s tím kuřetem, vezměte si ještě kousíček. To bylo něco děsnýho! Přitom z toho kuřete bylo každému tak akorát na blítí!“

Velký Šogún zrudne, vzlykne a praští sebou na postel: „Mohly ste si to pít sami!“

„Brečí, brečí, bude hezčí,“ zazpívá Katka a hned zasměčuje: „Však to potřebuješ! Stejně obě vyvádíte jen proto, že mi závidíte. Jasně, když někdo šmajdá, tak...“

Nedopoví. Iva není na nic tak háklivá, jako když se někdo otře o nepatrnou vadu její chůze. Plesk! Chytne Katka takovou, až si kecne na postel. Než se obě stačíme vzpamatovat, popadne Velký Šogún spacák a je pryč.

„Počkej, Ivo! Ivčo!“ vyběhnu z pokoje, ale zezdola se ozve jen plačtivé: „Seš stejná kráva! Dejte mi obě pokoj! Nelezte za mnou!“

Když jsem stejná kráva, tak mi vlez na hrb, vztekám se v duchu a vrátím se zpátky do pokoje: „Seš pěkně kretén, Kateřino! Tos vážně přehnal.“

„Trhni si!“ zavřeští: „Celej den jste se do mě jen navázely. Prosil se vás o to někdo?“ praští sebou zpátky na postel a brečí taky.

„Jak u bláznů na dvorečku,“ poznamenám, sbalím svou deku a jdu za Sylvou. Doufám, že aspoň ona se do Naší Chlouby nezamilovala. Prásknutí dveřmi si neodpustím. Ale než odejdu do stáje, otočím potichu zvenčí klíčem a strčím ho do kapsy. Pro každý případ...

Slunce vystoupalo nad kopec, Sylva cválá ranní rosou, naše džungle už zase šílí. Sojka žene do komína vyděšeného sýčka, ptáci řvou a potok taky dělá, co může. Statečně si cákám do obličeje ledovku a zarputile opakuji: Ráno moudřejší večera. Ráno moudřejší...

„Ráno modřejší večera, co?“ uslyším za sebou hlas Velkého Šogúna.

„Ale? Jak ses vyspala?“ ptám se místo dobrého jitra. Namočí prst do žilettek pod námi, aby si protřela oči: „Normální Sibiř! Nahore u studny víckrát nenocuju. Tebe taky vyštvala?“

„Víceméně. Pak jsem šla radši sama. Ale asi jsem dopadla líp než ty, protože ve stáji našťestí taková klendra není... Tak ji půjdem pustit, ne?“ strčím Ivě pod nos klíč. Ta vyprskne: „Jseš jednička! To se ti teda povedlo!“

Škrábeme se příkrým svahem nahoru k chalupě, chcetáme se a strkáme jedna druhou dolů. Na zlomu mě Iva popadne za ruku: „Lucko!“

Kouknu, kam ukazuje a zkamením. Audi je pryč. „To snad není možný! Tati! Katko!“ Vpadneme do pokoje: „Katko! Víš, že...“ ale jen na ni mrkneme, tuhneme podruhé.

„Co blbneš, proboha? Dyť to byl jen fór. Jako bys nerozuměla srandě!“

Katka je uřvaná hůř než na vlastním funusu, vzlyká, ani mluvit nemůže: „Je pryč! Ráno se rozloučil s tvým tátou a... a nic. Prostě vůbec nic!“ začne zase bulet.

Velký Šogún na ni chvíli vážně kouká – a pak vyšvihne stojku. Hlavou dolů řekne: „Prosím tě! A co bys čekala od pitomýho zahrňavajícího kapitalisty? Copak ten může vědět něco o lásce?“

Pak se odrazí rukama, skočí na nohy a zazpívá svým krásným hlasem: „Ej, tri dni ma naháňali, eště ma nedostali...“ Pak pleskne Katku přes záda a řekne: „Sylva potřebuje prohnat, jdeme!“

Zpod kopyt odletují spršky rosy a ptáci řvou ostošest. Na studni leží Katka s Ivou, sluchátka na uších a my dvě se Sylvou brouzdáme ve velkých soustředných kruzích kolem nich a jen tak pro sebe, potichoučku a trošku falešně si pobrukujeme: „Sbohem, lásko, nech mě jít, nech mě jít, bude klid...“

Sylva frká, pohazuje hlavou, svištícím ocasem odhání mouchy a mně se zdá, že to dnes vypadá zas na jeden krásný prázdninový den.

Luboš Huml

PLAVENÍ KONÍ

Teď, řeko, všeho nech
a přestaň si hrát
s potěrem oblázků u dna,
s duhou vážek na rákosí,
teď všeho nech,
zpomal svůj věčný spěch -
je čas plavení koní.

Již jdou,
již kopyta zvoní
o křemeny ticha,
slunečního jasu,
zas obdivuje vraní,
grošovanou krásu
krajina létem vyslečená,
do které pyšně povívají
praporce hřív.

Zpočátku váhavě, pod nohama
nejistotu jen tušených hlubin,
kůň první, druhý, třetí
se stále víc noří řece do objetí,
až nad hladinou vyčnívají
jen neklidné splávky hlav.

A řeka,
ta stará dobrá řeka,
prach klopýtavých cest
z nich opatrně svléká,
žár krve jim zklidňuje
chladivou dlaní,
konejší stesk po nikdy nepoznaných
nekonečných pláních.

Potom vše končí.
Koně doplávali.

Praporce hřív mizí v dáli
a s nimi jejich majestát.
Řeka dál teče. Nemůže zůstat stát,
za koňmi se rozběhnout.
Jejím údělem je neustálý proud,
dravost, smířlivost čekání:
na led a pak na tání,
na léto, které puškvorcem voní,
a také na čas,
na čas plavení koní.

Výbor 6. 3. 2009

V KAMENI VEPSÁNO

V kameni vepsáno, tak se jmenuje básnická sbírka **Karla Dvořáka** (nar. 1911), z roku 1941, první svazek edice Malé básně (nakladatel Miloslav Bízek, Pardubice). Úvodní slovo napsal známější Zdeněk Vavřík, v době vydání sbírky knihovnický pracovník v Pardubicích. Pro úplnost, kniha je vybavena dvěma litografiemi a obálkou Luboše Kopáče. Z dostupných literárních publikací se o Karlu Dvořákovi jako o básníku, dramatikovi a novináři naposled zmiňuje Kuncův Slovník českých spisovatelů beletristů z roku 1957. Dvořák přebásnil Goldoliniho Mirandolinu, psal pohádkové hry, v padesátých letech uvedly české divadelní scény několik jeho her, jimž čas přisoudil přívlastek „budovatelské“. Nevím, jakými cestami se ubíral Dvořákův literární svět, jaký byl jeho další osud.

V pozdějších letech již není v žádném slovníku vzpomenut. Sbíрка **V kameni vepsáno** představuje nadějně vykročení do krajiny české poezie a Vavřík jí na záložce trochu nespravedlivě přisuzoval religionalismus. Pravda, básně *Nad náhrobkem Vojtěcha z Pernštejna* či *Reliéf Vojtěchem z Pernštejna* k tomu svádějí, Dvořákovy verše však mají mnohem širší platnost. Je jim vlastní tlumeně laděná halasovská poetika a nesporně je v rozletu omezoval rok vydání. Verše // *řekni mi, kdo to tam ve tmě pláče? // a závěr sbírky // ...chtě nechtě, stále podle zvyku // hledáš tu zem. // Snad rodný kraj. //* jsou asi maximem, co okupační cenzura dovolila. Karel Dvořák však rozhodně zůstává trvalou součástí východočeské literární historie poezíí stále čtivou a v mnoha směrech poutavou. Jestliže hledáme „nové talenty“ pokoušíme se otvírat současná úzká vstupní dvířka nastupující literární generaci, měli bychom příležitostně vzpomenout předchůdců, kteří si ohlédnutí zaslouží.

Kratičce na závěr: Budiž blahoslaveny antikvariáty, zachránci mnoha hodnot a zajímavostí!

František Uher

PETR CHVOJKA

Divný večer

Krajem chodí dlouhá temná noc,
hlavou o koruny stromů naráží.
Očesává větve štěpů.
Holá srdce
zpívají jak smutný uvázaný pes.

Rozškrtáváme pak zápalku,
abychom si posvětili aspoň sobě
na tvář.
Předstíráme, že
ta cigareta byla nutná.

Potopené domovy

Tam v hloubce
leží pod hladinou
vesnice, ze kterých se kouří,
a voda jim tam teplá nad komíny.

Hrobník
než rakev zasype,
mnohokrát musí nad hladinu,
k lidem,
čerstvého vzduchu se nalokat.

NEVĚŘ VŠEMU, CO ŘÍKÁŠ

Považuji hned v úvodu svého příspěvku zopakovat starou pravdu – všechno souvisí se vším. Tak je tomu i v učebnicovém příkladu literární tvorby Františka Uhra. Pročítáte-li některé jeho dílo (a je jedno, zda jde o prózu či poezii), zjistíte, že v podstatě v každém má své místo – aforismus. Tak tomu je i v básnické

sbírce UTKVĚLÝ PODZIM (Alfa-Omega, 2008), o tom však až na jiném místě. Po souboru AFORISMY aneb DEFINICE POZNÁNÍ (Alfa-Omega, 2006) vydal autor na sklonku minulého roku **AFORISMY 2 aneb SPADANÉ LISTÍ** (Alfa-Omega, 2008), a to ve stejné bibliofilské úpravě i rozsahu, a opět s ilustracemi Věry Martinkové. Z dosud časopisecky publikovaných aforismů, tvoří jejich knižní prezentace dosud pouhou čtvrtinu. Většinu zde zastoupených čísel představuje sice opět „nejstručnější žánr“, klasický aforismus, zableskne se ale i gregerie (V. Kubínem nazvaná metaforismem: Notýsek a jiné).

Už úvodní aforismus (použili jsme jej pro název článku) vypovídá dostatečně o autorově přístupu – být kritický především sám k sobě. Což se v dnešní realitě může jevit jako požadavek z říše nemožností, tedy absurdně.

To, co především charakterizuje Uhrovy aforismy, je jejich střídavý hlas, jednoduchou formou kladené otázky, hořké pravdy sdělované přímočaře a bez příkras, sdělení tematicky ponořená hluboce do života, s bohatým významovým poselstvím („Neustále se probírají různé problémy lidstva, ale na člověka se zapomíná.“). Se vzácným smyslem pro realitu doby (a dodejme, že s nadčasovou platností) jde v podstatě o stručné a výstižné komentáře, postřehy obnažující přežitky i palčivé neduhy současnosti („Dobrá zpráva: Nic se nezhoršilo!“). Nemoralizuje, ani se nevysmívá, víceméně glosuje a pojmenovává, a s nadhledem a málo slovy vyjadřuje mnohé z toho, co nejsme schopni ve svém chápání si často ani připustit k tělu, natož pak ve svém jednání realizovat („Člověk je neustále poučován, ale nikdy se dost nepoučí.“). Jemným humorem, bez podbíživých jazykových a stylistických hříček dokazuje svoji lidskou i autorskou vyzrálou. Jeho nadlehčená vyjádření jsou tak vysoce srozumitelná, jasná a ve svých souvislostech významově nepřehlédnutelná („Dobrá myšlenka studánku nevyčistí.“).

Předností jeho aforismů je jejich aktuálnost, a nebojme se to říci – angažovanost, příkládáním zvláštního významu hodnotám, tvořícím naše základní životní jistoty („Nikdo nemá tak málo, aby se nemohl podělit – o dobré slovo.“). Aforismy nemají v úmyslu předvádět ostrovtip svého autora, ten zůstává i nadále sám sebou, a to i tehdy, posvítí-li si na naši zaslepenost, na postupné a cílevědomé zhmotňování cílů, či na úpadek mravů. Ale to vše se záměrem a snahou vracet člověku jeho tvář a pokoru („Jsou optimisté, jsou pesimisté... My ostatní to také fackujeme ode zdi ke zdi.“).

V době konjunktury dobře živených mouder, kosmeticky upravovaných bonmotů, neživotných volebních hesel a konzumních výkřiků, stojí za základem Uhrovy sbírky reflexe, jasná vazba slova na myšlenku, poctivost sdělovaného poselství i jeho aktuální platnost. Mám-li se vyjádřit lapidárně, jde v rámci autorovy literární tvorby (při jeho neochabující aktivitě) o další trefu do černého. Takže souhlasně volám s ním: „Pozor, člověk!“

Jiří Faltus

MARTA URBANOVÁ

Kronika

Jak mohli moji předkové
psát kroniku
když neznali tajemství
inkoustu
když sotva zvládli abecedu
tří křížků
do linky na podpis

Nežili na úpis
nezaháleli
psali tím, jak drželi pluh
jak převraceli zem
jak zasévali mozoly
do svých rukou

Večer pod kaštany

První lásky nás lovily
na udičku
doteků
slov
a my jsme proplouly
kolem nahozených háčků
obzvlášť pozorně
aby nás udička
neminula

STRÁNKY MLADÝCH A ZAČÍNAJÍCÍCH AUTORŮ

ANALFABET

Kristýna Moučková

- 1) Negramotný člověk
- 2) Lidské chyby
- 3) Ocenění ve škole
- 4) Život s omyly

Co je analfabet asi každý ví. Nebo snad ne? Tak já to radši zopakuji. Analfabet je negramotný člověk, což znamená, že neumí číst ani psát. I když v dnešní době, se tento termín (analfabet) používá skoro pro cokoliv. Takže, když někdo něco neumí, je na něco nešikovný, hned můžeme použít, že je analfabet. Jenže takhle by tím mohl být každý z nás. Jelikož nikdo nemá talent na vše a nejsme roboti, co nedělají chyby. Nějakou tu chybu udělá každý z nás. Je to úplně normální. A proč je vlastně děláme?

To vlastně nikdo neví. Je to docela i směšné. Něco umíme, ale stejně v tom děláme chyby. Možná to je tím, že nic se nedá naučit do takové míry, že bychom

se ani jednou nezmyšlili. Vždy je co zlepšovat. Tím ale nechci říci, že nejsou takoví ti „zázrační“ lidé, co mají stále pravdu. Možná to je jen tím, že oni jsou o tom přesvědčeni a dokáží to přenést na ostatní a ti si těch jejich neviditelných chyb ani nevšimnou.

V našem věku asi nejvíce chyb děláme ve škole. Pravopis, matematika, vědy... může jít o chyby z naší nevědomosti anebo jen ze stresu. Což si myslím, že je asi nejčastější. Podle mého názoru, jsme ve škole vystavováni velkému tlaku. Je to tlak ze všech stran; ze strany učitele, který se do nás snaží dostat co nejvíce vědomostí a někdy to až přehání a „terorizuje“ nás za nesmysly. To je hned první důvod udělat chybu. Platí zde i pravidlo, že když si něco hodně přejeme a snažíme se, dosáhneme opaku. Nemůžeme se pořádně soustředit na zadaný úkol, jelikož už hned pomýšlíme na nehorší. Z druhé strany je to pak nátlak rodičů, co si myslí, že právě jejich dítě je to nejchytřejší na této planetě. Ale ne každý je stejný. Jelikož každý je dobrý v něčem jiném. Někomu prostě to učení tolik do hlavy neleze. To pak to dítě naseká chyb několik... jenže za to nemůže. Tak nechápu, proč není oceněno v tom, co mu jde, ale je pouze káráno za to, co neumí. Je to jakoby si učitelé nebo rodiče udělali hranice. Pokud je splníme, budeme odměněni. Pokud ne, ale dokážeme něco jiného, jsou hned následky a to ostatní jde stranou. A dá se nějak zabránit tomu, aby to dítě nakonec chyby nedělalo? Jelikož pak bude prospívat dobře. Já nevím. Přijde mi, že možná v tomto případě to nejsme my, žáci, kteří doopravdy tu chybu děláme! Naši „ochránci“ by si spíše měli uvědomit, kde tu chybu dělají. Jelikož jsou to hlavně oni, kdo to může změnit.

Pokud budeme mluvit o chybách, které dělá každý člověk v životě, ať už to jsou chyby ve vztahu, určitá zklamání a další prohry, ty tu budou vždy. Jelikož většinou si myslíme, že děláme dobře a nakonec se to obrátí proti nám. Tady se chybám snad ani vyvarovat nejde. Jelikož každý si nás „pocit“ vysvětlí jinak. Na Zemi není nikdo, kdo by ještě nějakou chybu neudělal. Nejsme neomylní. Jsme lidé, co cítí, milují, umí ubližovat... Svých chyb většinou litujeme, ale myslím, že není čeho litovat. Zlaté pořekadlo: *Ze svých chyb se učíme*. Chyby jsou vlastně takovými našimi životními zkušenostmi. Jediné, co z nich můžeme získat, je další nový poznatek do života, ponaučení. Tím se vlastně dostáváme jakoby do pozice toho klasického analfabeta, co se rozhodl naučit se číst a psát. Postupem času se bude učit, bude dělat chyby, ale bude se zdokonalovat a postupně chyby odstraňovat. Ale vždy se najde věc, kde chybu udělá. A chybovat je přece lidské!

Kristýna Moučková, studentka Gymnázia Mozartova ulice Pardubice, členka Klubu Východočeského střediska OS. Zúčastnila se mnoha literárních a rétorických soutěží, kde se několikrát umístila na předním místě v kraji. V roce 2008 zaslala svou práci „Facka“ do soutěže, kterou pro mladé scénáristy vyhlásila ČT, námět čerpal a ve spojení problematiky závislosti na návykových látkách s hudbou

a v dnešní době i aktuální přehnané lásky k hudebním idolům. Ve volném čase se mimo psaní věnuje hudbě, skládání textů, hraje na piáno a kytaru. Aktivně dělá americký step a jazz dance, lyžuje, hraje tenis, miluje knihy.

Michaela Ulrichová

CHRABRÉ ZVONY

Jako srdce z bronzu kované,
Jako srdce zprvu dobře schované,
Bijí zvony z lásky ukovány,
Bijí chrabrá srdce pod naší hrudí uschovány,
tlučou, tlučou,
na chrabrou zeď,
když naše oči pláčou,
bronz, ocel nebo měď?

V rytmu života bijí nás ty zvony
Tlučou nás do hrudí, o naše lásky zvoní.
Bijí nás tam, kam jsme si je sami dali.
Bijí nás. Zvony z bronzu ukovány.
Pod naší hrudí uschovány.
Tlučou, tlučou, tiše nás ubíjí...
Však říkal nám někdo, že ty zvony zabíjí?

PRŠELO DÉLE NEŽ SEDM NEDĚL ...

Zuzana Hudcová

„Víš, že na tebe ještě myslím, když jdu večer spát? Vlastně už to, že k tobě mluvím, je důkaz, že jsem tě ze svého života nevymazala, že s tebou pořád počítám. Sama se tomu divím.“

Před spaním jsem ještě vyběhla ven s odpadky. Pořád přšelo. Pak jsem se vrátila do prázdného bytu, všechno leželo tak, jak jsem to tam nechala, žádný náznak zásahu druhé osoby zde nebyl. Zůstala jsem tu sama. Na tuto noc. Stejně jako na tu předchozí, předpředchozí, stejně jako na tu před pěti dny. Pohybují se zde jenom já a všechn pohyb souvisí jen se mnou. Jediné, co se nehnulo a zůstalo na svém místě, je špinavý hrníček od čaje, který si po sobě neumyl.

Pršelo i ráno, což mi znemožnilo i dneska cokoli podniknout, cokoli, abych se zase volně nadechla, uvolnila se, abych mohla říct: Takhle by mi mohlo být dobře. Pršelo a ten déšť v intervalech houstl, nebylo možné vyhnout se jeho kapkám. Ty

zasahovaly vše, co jim přišlo do cesty, nerozlišovaly, co je živé a co ne, nebraly ohled ani na to, že jejich dotek pálí. Je to kyselý déšť a lidé, kteří se dešti moc vystavovali, se měnili na chodící kostry. Pohled na ně ovšem nebyl tak mrazivý jako na pololidi – polokostry, kdo ví, která strana života, světa je nechtěla pustit od sebe nebo k sobě. Kam patří?

V tlačenci v tramvaji jsem ztratila kapesník a veškerou odvalu. A doma bylo zase vše tak, jak jsem to opustila. V hrníčku rostla plíseň.

Ten večer, kdy začalo pršet, mě Michal držel za ruku a koukali jsme se z okna. To tu ještě byl. Ten déšť smrdí, řek a odvrátil se. Bylo nám oboum špatně, já brečela, říkal: Nevěš hlavu... ale nešlo to. Tušila jsem něco špatného, ale že mě opustí, to mě nenapadlo. Tu noc jsem o tobě začala pochybovat. Michal pořád opakoval: Smrdí, v tomhle já žít nechci. Poď. Ale nedalo se, kapky byly ohromně velké, padaly nahusto a každou minutu, každou sekundu ohrožovaly toho, kdo si troufl mezi ně. Bránila jsem se, bála

Michal vyběh. Já se doma uklidila do kouta, sedla jsem si na zem, objala kolena a kolíbala se dopředu a dozadu. Hlavu sklopenou. Slzami jsem si máčela kalhoty, zubama tiskla kůži, která odolávala, jak jen to šlo. Vrať se, opakovala jsem, vrať se! Dlouho nešel. Otevřela jsem si láhev a snažila se to všechno přepít. Nešel. Měla jsem hroznej strach, že ho ty kapky zabily, že nedokázal mezi nima prokličkovat, že ho už nevidím. Ale přišel. Celej mokrej, nevěděla jsem, jestli tváře má vlhký deštěm nebo slzama a potem. Na nic se neptej, sbal si svý věci, poručil. Když ale viděl můj stav, přisedl si, láhev postavil o kus dál, vzal moje ruce do svých dlaní, hladil je, díval se do mých očí svým pronikavým pohledem a pomalu na mě mluvil.

Venku je hrozný peklo. Spousta lidí tam zmateně pobíhá, snaží se dešti čelit deštníkama, pláštěnkama, ale marně. Ta kyselina zničí všechno a jde i za tyhle obranný vrstvy. A všude je vedle pleskotu kápanců slyšet nárek, lidi brečí, křičí, snad už to ani nejsou výkřiky, ale skřeky, je to něco hrozného, to poslouchat. Já jsem ale došel až k řece, hnalo mě jak šílenství ostatních, tak i touha dozvědět se, kam to všechno míří. Řeka je rozvodněná, voda se žene nehoráznou rychlostí vpřed a bere s sebou všechno. Není to ale jedinej tok ve městě. Déšť si svou intenzitou vynutil i další potůčky, potoky a říčky, který se valí ulicema, z kanálů vytejká všechn ten bordel, co se tam naházel. A všude to nehorázně smrdí. Měl jsem pocit, že už nikdy nebudu schopným cejtit vůni kyttek, tvoji vůni, že už nikdy nevidím klidnou hladinu vody, že už nikdy nebudu moct jít vzpříma, aniž bych se krčil do kabátu, aniž bych musel klopat zrak, aby mi ten hnus, co padá z nebe, nepadl do tváře. Měl jsem pocit, že tohle je konec. Konec toho, co jsme doteď dělali, konec i toho, co máme v plánu. Měl jsem pocit, jako bych tě už nikdy neměl vidět.

Položila jsem mu hlavu na rameno, bylo celý posetý dírama, který vyleptal déšť. Podívala jsem se na Michala vyděšeně, překvapeně. Tohle mě nezastaví, řek, rukou si přešel po tom sítu, který vedlo dovnitř jeho těla. Vstal a sbalil oblečení a ostatní věci. Někde musí být místo, kde není nebe zatažený. Vstávej!

Vstala jsem. I dneska jsem si totiž sedla do kouta, ale Michal si ke mně nepřišel. Nikdo se na mě nedíval, nikdo mi rozrušením netiskl ruce. Prší už kolikátý den, lidé si začínají pomalu zvykat, nad ulicemi vyrostly tunely, kterými lze procházet beze strachu před deštěm. Protože ten je neúprosný. Snad úplatný, ale co dát dešti, aby přestal?

„Kdo ho ovládá, když ne ty? Zaříd, aby to už přestalo. Odlož tu svou bezednou konev, kterou kropíš náš kus země a zalíváš ten plevel mimo tunely, kterež roste a roste a svejma kořenama rozrušuje zdi jediný ochrany před kyselinou, zdi, co už teď praskají. Anebo se ti to vymklo z rukou? Stejně tak, jak se ti vymklo z rukou to ráno, kdy jsme stáli s Michalem na prahu našeho bytu, v rukou kufry a pohledem se loučili s naším dosavadním útočištěm, s naším zázemím. Sešli jsme pak po schodech dolů a když otvírali hlavní dveře, rozpršelo se tak hustě, že nebylo vidět na krok. Neboj se, hlavně se mě pořád drž, zakřičel přes to šumění Michal. To jsem ale ještě netušila, že je to osudná věta. Měla jsem se ho držet! Měla jsem ho chytnout za rukáv a nepustit, měla jsem... Sakra! Prostě jsem si ho měla k sobě přivázat, aby mi pak nezmizel, když jsem si stírala z víček vodu a kdy mě tak pálily oči. Už jsem ho mezi tou šedí kapek nenašla, nemohla jsem se ho ani dovolat přes to šíleně hlučný šumění. Vrátila jsem se zpátky k hlavním dveřím a za nima se zhroutil na zem. Bylo rozhodnuto.

Proč ti to říkám? Měl jsi v týhle chvíli výpadek. Dovolils, aby mi Michal odešel, dovolils, aby to byl z nás dvou jen on, kdo bude hledat modrý nebe. Já tu teď jezdím každé den tramvaji, stírám ze sebe protivnou mastnotu, která se na mě pokaždý nalepí. A večer pak, jako teď, stojím u okna, koukám se, jak se po skle valí průhledný kuličky vody, cejtím ten smrad... ale cejtím taky ty řetězy, co mi brání skočit z okna, co mi brání udělat to, na co mám jako jediná právo. Protože Michal se už nevrátí. Voda prosakuje do každého koutku, do každý sebemenší plošky a bude to dlouho trvat, než přestane pršet, než se země vysuší, než vykašle z plic poslední hlen a bude zase volně dejchat.

Stála jsem jako pokaždé ráno v tramvaji, ztratila kapesník a iluze. Protože Michalův hrníček dnes kvůli plísni prasknul.

Zuzana Hudcová pochází z Hlinska, poslední čtyři roky žije v Praze. Studuje FF UK – bohemistiku. Vedle tvůrčího psaní se věnuje literatuře i z odborné stránky, zabývá se poetikou Vladimíra Holana. Rok pracuje jako redaktorka v Ottově nakladatelství. Absolvovala několik literárních soutěží, k nejnovějším

úspěchům patří první místo v celostátním kole soutěže Evropa ve škole v roce 2005, v roce 2008 zvítězila v literární soutěži pořádané v rámci festivalu spisovatelů v Praze. Ráda si zaplave, vyjde na výlet do přírody, ale většinu svého volna stráví u knížek.

BLÁZNOVA VZPOMÍNKA

Jiří Popelka

Jednou jsem se vrátil z jednoho léčení do jednoho domu k jedné přítelkyni. Jednou jsem se s ní pomiloval, jednou pohádal a šel na jedno pivo. U jedné šenkýřky jsem si koupil jednu krabičku cigaret a šel zase jednou včas domů. Jednou jsem se navečeřel, jednou vyspal, jednou nasnídal a jednou nakrmil králíky. Najednou mě napadla jedna myšlenka. Jet do jednoho lesa. Vzal jsem své jedno kolo a vydal se na jednu cestu. Jednou jsem z kola spadl a praštil se do jednoho kolena. Také jsem rozbil jeden košík. Pak na mne z té jedné velké bolesti přišla jedna velká potřeba, při které jsem asi ztratil jeden nůž. Našel jsem jednu bedlu a začal pojednou uvažovat o jednom návratu. U jedné malé břízky jsem udělal jednu malou potřebu a přitom mi zazpíval jeden malý ptáček. Na jedné malé louce stál jeden přítel s jedním velkým nákladákem, vyměňoval jednu proraženou nádrž a nadával na jeden sviňskej život. Já ho jednou pozdravil a on mne také jednou. V jednu hodinu jsem byl u domu jako na jednom koni. Najednou z něj vyšla přítelkyně s její jednou dcerou. Měly ze mne srandu pro tu jednu malou houbu. Nesmála se mi jenom naše jedna malá kočka a přišla se ke mně najednou lísat. Dostal jsem jeden oběd a šli jsme na jednu procházku k mému jedinému bratrovi. Uvařil nám jedno kafe, jeden čaj a nalil nám jednu limonádu. A byl jsem zase pojednou jeden z nejšťastnějších bláznů. Najednou se kolem všechno krásně usmívalo. Byl to prostě takovej jedničkovej den.

Jiří Popelka je invalidním důchodcem a má za sebou strastiplný život. V současné době žije v Brandýse nad Orlicí. Snaží se psát poezii i prózu. V prosinci 2008 byl přijat za člena Klubu Vč.SOS v Pardubicích.

Je radost naslouchat člověku, který ví, o čem mluví. Většinou však mluví ti, kteří nevědí nic.

Média jsou spolehlivý pramen dezinformací.

Spisovatel nemá říkat hop, dokud vydavatel nepřeskočí.

Aforismy František UHER

JIŘÍ HRABINEC

Povzdech nad múzou básníka

Máš prý srdce básnivé
a pronikavé schopnosti
zasáhnout duše citlivé
a královsky je pohostit

Však co to?

Tvé verše čtu čas od času
a nevycházím z úžasu
jak bezpříkladné hrůzy
lze vyždímat z tvé Múzy

Však chápu jsi v tom nevinně
když denně tone ve víně
pak řádí jako bláznivá
a básní jako z praku

A tobě potom nezbyvá
než chrlit tuny braku

HOST KRUHU - LADISLAV MUŠKA

PŘÍBĚH PRAVDIVÝ O ŽIVOTĚ A HRDINSKÉ SMRTI DRAKA ŠARKAKRAŠE

Za času, kdy rytíř Rumfurt z Uskříně kupoval hrad a panství v Poelbí, přežívalo po okolí ještě několik draků, vesměs starých fotrů, kteří víc chrápali než dračili. Navíc to byli pouze draci jednohlaváci, zatímco drak Šarkakraš, který sídlil ve skalní sluji pod hradem, byl drak tříhlavák. Každá hlava měla své jméno a dohromady se to četlo stejně zepředu i zezadu, což při vysoké inteligenci rytířského stavu dávalo podnět k učeným půtkám, které končily pitkou a nezřídka záhadnou smrtí oponenta.

Rytíř Rumfurt měl v kupní smlouvě zapsáno věčné břemeno, totiž povinnost draka živit, ale právě kvůli učeným disputacím na to občas zapomínal. Drak se však připomenul sám.

„Dejte nám nažrat, dejte nám nažrat, my máme hlad!“

Tři dračí hlavy to nejprve zapěly v líbezném souzvuku, teprv když se to minulo účinkem, vystrčily se z jeskyně a pootočeny vzhůru řvaly unisono, až se třásly hradby.

„Co je s tím žrádlem, vy volové?!“

Hradní pán si zacpával uši a tudíž neslyšel, že řve taky. A sice řval: „Hodte tomu žrotovi náký kosti. Nebo mu strčte hrnec kroupový polívky, ať se mu nadme chřtán a dá chvíli pokoj!“

Drak se ovšem s tak hubenou stravou nespokojoval a místoco by aspoň formálně poděkoval, prskal: „Jděte s tím do prevétu!“ Do hajzlu je posílat nemoh, protože ten na hradě nebyl. Ve výklenku jedné komnaty byl umístěn ven vedoucí prevét, jehož provoz poskytoval poddaným při pohledu zdola pěkný pohled. Avšak prodlévat pod prevétem v čase břitkých burčáků bylo spojeno s nemalým rizikem. Tak drak krad pasákům sýr nebo vycucal vemeno kolemjdoucí kravičce, což ho jakž takž drželo při životě.

Přišlo jaro a v podhradí kvetly stromy a keře, poněvadž ty zjara nic jiného nedovedou. Kvetla i rytířova dcera Kuňka, dívka tak spanilá, že když vsedla obkročmo na kůň, nevěděli jste, jestli koukáte na zadek koňský nebo dívčí. Přijížděli mladí rytíři, aby se jí dvořili, někteří nadáni statky, vesměs však nedostatky ve vědách milostných, jak Kuňka shledávala. Jelikož milovala adrenalinové sporty, prubovala mladíky před dračí slují. Ti pak své neúspěchy na poli Amorově zdůvodňovali tím, že byli nervózní právě z draka.

„Kecáš, kecáš, nic jinýho neumíš,“ mile je usvědčovala dívka. „Ty sám seš na draka!“

Drak má duši jemnou, a co teprv, když – jako Šarkakraš – má duše tři? Copak i on – uvažoval – nemá nárok na draka opačného pohlaví, nějakou pohlednou drakyni? Dá se soudit, že nejenom hlavy měl tři, neboť mluvil v plurálu neboli v množném čísle. Začal totiž vykřikovat nikoli, že chce saň.

„Dejte nám saně!“ skučel roztouženě noc co noc ze všech tří hlav, „My chceme saně!“

Zapomněl upřesnit, že mu jde o několik saní jednohlavých. Když už se to jeho vytí nedalo poslouchat, stáhli mu před sluj saně rohačky, na jakých se v zimě sváží dříví z lesa. Drak se urazil a ze saní urazil kdeco. Přestal povykovat a zvolil jinou taktiku. Když příště přivedla hradní dcera Kuňka před jeskyni nějaké šlechtické vyžle. Začaly si jí dračí hlavy namlouvat.

„Ty jsi taky pěkná dračice, hele,“ pravila první hlava.

„Náramně čilá saň, mňam, mňam,“ ocenila ji druhá.

„Pojď, zajíčku, pojď blbečku,“ vlně se zavlnila třetí. „Obnažíme pupíček, stříhneme si grupíček.“

Teď se urazila Kuňka a vyslovila (jen s mírným uzarděním) jedno z nejznámějších slov rodného jazyka, začínající písmenem há. K tatínkovi si ovšem šla postěžovat jako dobře vychovaná dcérenka.

„Milý otče,“ pravila zastírajíc si tvář loktem, „náš drak, ten odporný hampejzník, na mně chtěl spáchat nikoli pouze jedno, nýbrž přímo trojí násilí najednou, nedbaje, že jsem dosud pod zákonem, že.“

Rytíř Rumfurt se spravedlivě rozlítl, neboť Kuňka, ještě dítě, byla pýchou (při nedostatečné orientaci v houštinách českého jazyka někdy zaměňoval písmena) jeho stáří.

„Reparaturmateriálfurschlauchlesebereifungen!“ vykřikl strašlivou kletbu. „Toleroval jsem ten tříhlavý dračí dobytek kvůli tomu, kdyby na nás táhly cizí voje, že kdyby se ty voje nezalekly mé vojenské síly, zalekly by se draka. Ale todleto teda né. Prznit nevinné panny jako nějakéj feudál, navíc na trojí způsob, mi tu ta živá fosilie nebude! Co to vůbec ten grupik je...?“

Od nepaměti je známo, že nejlepší prostředek na hubení draků je Honza, a rytíř Rumfurt vyslal do kraje posly, aby nějakého Honzu našli. Byla s tím potíž, protože na jedné straně země si Honzové říkali Hans, jinde Jean a Juan a kousek dál dokonce John. Nakonec našli jednoho Honzu ve vsi pod hradem, an se brodí v potoce a nadává, kterej kretén pouští do vody močůvku a otrávil pstruhy (močůvka tekla z hradních chlívů). Na hrad ho přivedli pro jistotu v poutech, aby jim nezdrhl.

Kale ani neslyšel, co mu rytíř sliboval, když drakovi utne aspoň jednu palici. Do rány se mu dostane sepe a ostatní dvě sprostý držky mu uhnijou – tak pěkně to měl hradní pán vyšpekulováno. Jenže Honza byl cele zaujat zjevem slečny Kuňky, zejména při pohledu zezadu. Prozradme, že si pomyslel, to je teda prdel. I slečna Kuňka nalezla v Honzově selsky zdravé postavě zalíbení, to bylo něco jiného než ti chcípáci, co se o ni ucházeli. Asistovala při jeho svlékání a odívání do rytířské brně, zejména při svlékání s ním prodlela o samotě dost dlouho, než jednotlivé díly zbroje po hradě posbírali.

Honzu zvedli kladkostrojem, neboť vážil sám dost a v celkovém brnění i s helmou dvojnásob, takže na kůň by nevsedl sám. Posadili ho na starší rozumnou kobylu. Všichni, kdo při tom slavnostním sedlání byli, se zapřísahali, že kobyla nejen hekla, ale že řekla lidským hlasem: „Do řiti, copak jsem nákej kamión?“ Vposled vložil rytíř Rumfurt do Honzových pancéřových rukavic meč svého předka svatého Rumfurta a dával mu poučení:

„Ten meč není rezavej, aby sis nemyslel, ty zplozenče z hnoje, vlastně náš udatný hrdino, nýbrž je to zaschlá krev machometánů, těch psů pohanských, kterým můj pradědeček rubal hlavy při křížáckých výpravách. Ten meč je zázračnej, můžeš s ním tnout do živé tkáně, ale ne abys ho pucoval, nebo se začnou dít věci!“

„Nojó,“ řekl Honza, aniž dával pozor, neb si očima i gesty smlouval se slečnou Kuňkou, že až zahubí draka, pomůže mu ta ctnostná dívka se svlékáním.

I vyjel z hradní brány pozdravován čeládkou. Drak ho zvědavě pozoroval všemi třemi hlavami, když se Honza s plechovým řinčením řítíl na klisně po stráni kolem hradu k jeho sluji.

„Kam si to chrastíš, konzervo?“ oslovila ho první hlava.

„Na tý šilhavý kobyle?“ připojila druhá.

„A s tou rezavou šavličkou?“ posmívala se třetí.

„Nojo,“ zahuhlal Honza skrze spuštěné hledí. Rukavicí otřel čepel meče a v tu ránu nastalo cosi jako časová inverze. Pan Däniken by to jistě vysvětlil líp, ale fakt je, že z hradu náhle trčela k nebi leč věž jako výstražný prst, ostatek byly ruiny. Rytíř Rumfurt a jeho cudná dcera Kuňka zmizeli v propadlišti dějin, což je termín, který používalo jisté sdružení, které tam zmizelo taky a zůstalo po něm strašidlo, které obchází Evropou.

Zato zůstal naživu drak i Honza a celý kraj jaksi zezelenal. Od blízkého městečka, ve které se rozrostla někdejší ves, se sem blížil průvod školních dětí, vedený paní učitelkou Zelenou. Také ve tváři měla jásavě zelenou barvu, a dokonce některé děti začínaly zelenat. Nicméně Honza se hotovil dokončit dílo a jižij zvedal meč, aby se vrhl na draka.

„Stop!“ zarazila ho paní učitelka Zelená. „Drak je kriticky ohrožený živočišný druh a je přísně chráněn. Navíc, člověče, to byste ho chtěl tnout tak zasa... zasviňným mečem? Vždyť byste mu moh zanešt do rány infekci!“

„Nojó!“ použil Honza opět něco ze své bohaté slovní zásoby a znovu otřel čepel meče.

Kobyla radostně upustila Honzu a několik koblížků a jala se popásat, zatímco paní učitelka se popásala zrakem na Honzovi, který tu stál nahý. Vzpatovalo ji chichotání holčiček.

„Jestli hledáte nudapláž, doporučuji vám rybník Chmelař v Úštěku,“ zachraňovala situaci. A aby to úplně zakamuflovala, přikázala: „Děti, volejme, ať žije drak!“

Děti učinily tak, některé už to uměly i anglicky a německy, rusky ani ne. Mládež nabízela užaslému Šarkakrašovi svačiny, sušenky a plastové láhve s kolou, starší žáci jointa marijánky.

Drak si zakrátko, alespoň u větší části populace, získal ohromnou popularitu a paní učitelka Zelená podnítila u podobně zbarveného občanstva obrovskou akci. K její chvále nutno dodat, že jí šlo pouze a hlavně o draka, zatímco modře smýšlející složka občanstva myslela ekonomicky a z důvodu zvýšení cestovního ruchu naplánovala k dračí sluji dálnici.

Řada na slovo vzatých nazelenalých odborníků na zdravou výživu se radila o dračím jídelníčku a rozhodla takto: žádná tučná masa, nanejvýš ryby a především makrobiotickou stravu s převahou rostlinných bílkovin. Městečko, které vyrostlo z někdejší vsi, dostalo dotaci na výkrm draka. Bylo to příhodné, jelikož místo se nalézalo v zemědělské oblasti. Takže drak byl zahrnován množstvím mrkve, brukve, celeru a ředkviček. Moc mu to nechutnalo.

„Kdybyste mi to aspoň uvařili,“ stěžovala si první hlava.

„Ty neestetické zvuky při tom chroustání,“ remcala druhá.

„Kdyby byl kus bůčkůůů,“ toužila třetí.

Kdosi mu chtěl přilepšit (ale kdoví, jestli ne uškodit) a přivezl mu tři hamburgry, pro každou hlavu jeden.

„Dyt to nemá žádnou vůni,“ stýskala si první hlava.

„Ba ani chut,“ zdůraznila druhá.

„Není to nakonec ze sojového masa?“ lekala se třetí.

Drakovi nechutnaly ani ryby ulovené v největší české stoce, pardon, řece, namítal, že jsou cejtit petrolejem nebo čím. Nějaký čas se (s odporem) živil vařenou zeleninou, jenže ta mu nedělala dobře. Močůvka totiž tekla do potoka, jehož vodou zkrápěli zemědělci zeleninu, pořád. Už ne z hradních chlévů, ale ze soukromých kravínů, protože v obci vedle zříceniny hradu neměli prostředky na čističku odpadních vod. Tudíž byly ty krásné plody zahrad kontaminovány dusíkatými látkami, a takovou zeleninu může jíst bez újmy na zdraví pouze člověk.

Podobně to dopadlo i s houbami. Zelení dobrovolníci mysleli, kdovíjak drakovi nepodstrojí, když mu přinesou smaženici z hlívy ústříčné, jenže bez vajec a připravenou na teflonové pánvi bez tuku.

„Mně se ten blivajz ekluje.“ Pokrčila nos první hlava.

„Taky to nemá žádnou nutriční hodnotu,“ připojila druhá.

„Kdyby to aspoň byla lysohlávka,“ smutnila třetí, abych měl hezčí sny než je tahle tvrdá realita...“

Nakonec začal drak odmítat potravu vůbec a upadl do hluboké deprese. Částečně se vzbopil, jen aby poblahopřál Ladislavu Muškovi k osmdesátým narozeninám, neboť v něm poznal spřízněnou duši. Položil jednu hlavu na rámě staříčkému spisovateli a bolestně zaštkal. Ostatní dvě hlavy, složené na předních tlapách, se již jen bezmocně dívaly vzhůru pohledem svou smutných psů. V noci zalezl do hloubi sloje, skončil a rozpadl se v prach.

Stavba dálnice pokračuje dál.

V městečku se vyšetřuje zpronevěra peněz z dotace na draka.

(Povídka k autorovým osmdesátinám jako neprodejný výtisk vydala Severočeská vědecká knihovna spolu se Severočeským klubem spisovatelů. Ilustrovala ji

Bára Pečivová, Ladislav Muška se vtipně představil sám. Redakce bulletinu Kruh mu k jeho významným kulatinám opožděně blahopřeje.)

Část výboru při jednání

Příloha k dotazníku

MARIE KUBÁTOVÁ

(aneb pojednání o větech oznamovacích, rozkazovacích, tázacích a opěrných)

Snad každý z nás vyplňoval na křižovatkách života dotazník s rubrikami pro údaje o rodišti, bydlišti, vzdělání a střídání zaměstnání. Na mém psacím stole leží dotazník bez rubrik, s razítkem farnosti, adresovaný nejbližším příbuzným zesnulého a prosbou kněze o věty opěrné, jimiž má provázet popel emigranta k spočinutí v rodné hlíně.

Privolala jsem si kulisu obřadu rozloučení: selské baroko kostelíka, hřbitov zahrada zelená s rozhledem do líbeznosti podhorské krajiny. Pohádky toho kraje ctí děda Vševeda pro jeho setkání s pozemšťanem: „Čichám, čichám člověčinu“. Naše moravská babička, patronka rodu po přeslici, by dodala: „Tož to je cosi, co by sa mělo vážit aj před súdnú stolicú tam hore.“

Svatí z dílny mistra Suchardy nezvali k pokleku ve zpovědnici, vždyť se v jejich kamenných tvářích vepsal život sám. A tak jsem pod jejich patronátem hledala porozumění pro věty opěrné, jež byly vepsány na rozcestnicích cest mého světoběžného brášky.

Putovali jsme s bráškou po stejném stezničku od dětských hrátek k dozrávání, potvrzeném maturitním „vysvědčením dospělosti.“ Byla to šťastná léta poválečná, kdy novorozená Československá republika otvírala cesty iluzím a plánům. Tehdy naši rodiče, otec stavební inženýr a maminka magistra farmacie, spolu založili nakladatelství pro potřeby československé tělovýchovy. Naše dětství se odehrávalo v kulisách, které se nám vepsaly do paměti rýsovacím prknem, kde otec kreslil půdorysy tělocvičných vystoupení, a klavírem, kde hudební skladatelé zvuků jmen komponovali hudební doprovody k tělocvičným skladbám, velký stůl, kde se rodil časopis „Pořadatel“, „Večery sokolského dorostu“ či „Rytmika maličkých“. A taky kanape, kterému jsme říkali „čekací“, protože tam jsme my děti čekaly, až nám maminka bude vyprávět. Z těch vyprávěnek se rodily mamičiny knížky o valašských dcerkách Gabře a Málince, v kterých nám pražským dětem půjčovala své dětství na dědině pod Bílými Karpatami, a ty knížky – dnešním jazykem řečeno – sponzorovaly tisky hudebnin. Z těch časů se nám dětem vepsaly do paměti rodičovské věty, které šly s námi jako směrovky u rozcestníků cest, jež vedou do života. Nad větami rozkazovacími a tázacími kralovala otcova věta: „Mít něco rád znamená poznávat to a s poznaným zacházet odpovědně.“ Tuto větu pronesl otec k synovi na takzvaných poznávacích procházkách. Mamičiny chvíle s námi dětmi byly ozvláštněny pohádkotvorným jazykem mateřským. Procházký s otcem byly cestami za poznáním. S vyšehradských hradeb ukazoval otec k panoramatu Hradčan slovy „Hradčany jsou královskou korunou České země“, z barrandienu jsme si přinesli výklad o trilobitech a z Šárky buližník. Bráška si z oněch otcovských poznávacích cest nosil jako suvenýry kameny, a ty postupně vytěsnil z vitríny jídelny památeční hrníčky a sklenice na vánoční punč. „Můj syn je tu doma i se vším, co má rád,“ řekla maminka rodinné radě moudrých.

Idylu, pěstovanou rodinným hnízdem, narušila škola, neboť náš budoucí „šutrolog“ si dělil vyučovací předměty na „pro mineralogii potřebné“, „pomocné“ a „balastní.“ Když se toto dělení začalo projevovat ve výkyvech na školním vysvědčení, rozvinul se dialog mezi otcem a synem a za jeho průběhu se rodily opěrné věty:

„Proč jsi se nepřipravil na hodiny dějepisu?“

„Protože dějepis se v učebnicích mění podle toho, kdo vládne. Spolehlivý dějepis vytváří příroda. Živá příroda píše dějiny v letokruzích kmene stromu, nebo i pylovými zrny v mechu rašeliníku. Neživá příroda píše své dějiny v průřezu kmene. To jsem viděl v muzejních fonděch, o tom jsme si povídali s panem doktorem Tučkem, a taky zlatník pan Záveský v novopacké klenotnici kámen

nezmaří, do šperku dává jen drobnosti, maličký achátek je břicho pavoučka na stříbrných nožkách.“

„A proč jsi se pro hodiny jazyka českého nenaučil básničku?“

„Tati, co je štěstí? Muška jenom zlatá, co kol hlavy chvátá. Moje štěstí by byla zásuvková skříň pro sběr minerálů a kolo, abych si mohl svobodně jezdit na Kozákov nebo na Paku pro geody. Sběratelé tam říkají sběru „vytloukat pecky z melafyru“. Maminka by nazvala geodu kamenným vejcem, z jakého se líhnou permonícci.“

I shodli se rodiče, že má škola přihlížet k tomu, v čem je žák v kterém vědním oboru perspektivní, a tak náš student odmaturoval na Atheneu a stal se na přírodovědecké fakultě blaženým žákem pana profesora Slavíka.

Poslední tělocvičnou skladbou otcova nakladatelství bylo skupinové vystoupení šestic mužů a lesklými tyčemi pod heslem „V boj za naše hory“. Tehdy opráškala naše maminka diplom magistry farmacie a pro cestu na Ministerstvo zdravotnictví nasadila klobouk. Zapsala jsem si do paměti opěrnou větu pro zlé chvíle: „V klobúku sa hlava líp drží hore.“ Přiřadila otcovy šestice mužů s lesklými tyčemi k blanickým rytířům a vyhlásila válku válce.

Pro nadcházející válečná léta našla maminka asyl pro svou rodinu v malé venkovské lékárně v městečku Křinci u Nymburka. Tam se nad polabskými řepnými lány zvedal vrch Chotuc jako zelený klobouk, takto lokalita klokoče, zraněná po boku lomem, kde se těžil stavební materiál. Snad tento lom přivedl do Křince mineraloga pana profesora Slavíka. V lékárně se zastavil otázkou: „Pracuje zde jako praktikant posluchač mých přednášek student Kutina Jan?“ Bráška pak nadšeně provázel pana profesora k lomu a přijal pro šest let trvající nultý ročník k opěrným větám svého života věty pana profesora Slavíka: „Netřeba ztrácet čas. Máte skripta mých přednášek. Přiberte učebnice jazyků, neboť obor metalogeneze a tektoniky si žádá vandr po nalezištích. A zákoník přírody je mocnější nad hranice, které si stanoví státy mezi státy.“ Tak shromáždil pan profesor své žáky, „své fuksíky“ bez ohledu na bezpečnost své vlastní osoby k pokračování ve studiu.

Po skončení druhé světové války jsme se s bráškou setkali na Albertově, kde jsme pod křídly Almae matris dokončili studia farmacie. Pak se naše cesty rozdělily po mužském a ženském údělu, bratr pokračoval ve studiu mineralogie a já jsem v Krkonoších, rodišti svého manžela, šla v maminčiných stopách jako venkovský apatykář. Či lépe, jako lékárnický krajánek po ztracených vartách, kde jsem se po maminčině vzoru učila „čichat čichat člověčinu.“ Nebyla jsem spisovatelkou z profese, měla jsem maminčinu větu jako opěrnou: „Cérko moja, memožeš být enem kumštom živa. Však máš zkušenost: doba može vzít kotrleneč a čím uživíš děcka?“

Otcovo nakladatelství umřelo na dvakrát, poprvé příchodem Hitlerových vojsk, podruhé nástupem moci Klementa Gottwalda ztratilo raison d'être. Věřím, že můj

bratr neodešel z vlasti z důvodů kariéry. Potřeboval pro své mineralogické kladívko svobodu cest. Neodešel za moře nevyzbrojen, univerzita ve Washingtonu jej přijala jako docenta Karlovy univerzity, s bohatou výbavou jazykových znalostí.

Zařazují mezi opěrné věty otcovu větu k synovi: „Rozumím ti.“ Byl v té větě zakódován i pocit odpovědnosti; otec směnil náš rodný dům, kde se rodily knížky a bytovala muzika, za vilku se zahradou pro rodinu svého syna, aby „- po přejítí vichřic hněvu“ – se měl syn kam a ke komu vrátit. Oplátkou syna otci zůstává sbírka známek na pohlednicích z lokalit mineralogických nálezů.

Mezi opěrné věty zařazují i mamincinu větu z časů, kdy odložila pero spisovatelky a dala se poutnickým stezníčkem sběratelky lidových tradic. „V písničkách a vyprávěnkách přezimuje duša národa,“ řekla maminka jazykem svého rodného kraje.

O síle rodného jazyka věděla i za mořem ošetřovatelka, když mému bráškovi, v jeho těžké hodině, bílému pacientu mezi barevnými, postavila k lůžku telefon. „Mně domov vzalo zemětřesení, vám komunisti. Ať slyšíte svoje doma.“

PhMr. RNDr. Marie Kubátová se narodila v Praze, v současné době žije ve Vrchlabí. Její prozaické dílo je velice rozsáhlé, napsala ke čtyřicítce knih pro dospělé čtenáře, téměř tolik knížek pro děti, napsala sedm divadelních her, překládá z ruštiny, němčiny, maďarštiny a srbštiny. Je členkou Obce spisovatelů v Praze a stala se čestnou členkou Východočeského střediska OS v Pardubicích.

Dědička příběhů

(Laudatio na Marii Kubátovou)

V jedné z pozdějších knížek Marie Kubátové *Truhlička malovaná* (1989) čteme tohle překrásné motto: Zdědil sem chalupu pod horama, - byla v ní truhlička malovaná. – A já tu truhličku dovezu k vám, - abych ty poklady nedědil sám.

Kubátová nikdy marnotratně neplýtvala slovy – hovoří, jak ji znám, nepřekotně, s důrazem na bohatost naší mluvy, směřuje vždy k jádru věci, odvažuje věty jak na lékárnických vahách. A tak i ve vstupním citátu dovede na plošce miniatury „pohovořit“ o zdrojích své tvorby, které vnímá jako pevně dané dědictví. Ano, to ona „zdědila – rozšířme – prostor pod horama“, v němž s rodinou trvale zakořenila – a který se stal jejím domovem. Zdědila nejen jeho přírodní rámec a životní rytmus, ale také jeho příběhy, v nichž je obsažena hloubka prožitku i magie míst, v nichž se odehrávají. Putovala za nimi a jejich vyprávěči s maminkou, spisovatelkou Amálií Kutinovou, do chalup, pevných lodí v moři plynoucího času, a z úst „neznámých“ horalů, jejichž jména potom nepřestávaly připomínat a k nimž přináležela i druhá autorčina maminka, s údivem vyslechly žánrovou

paletu bohatou jako krkonošská květena a vyjadřovanou stejně osobitým jazykem od písni, přísloví, vtipných rčení, hádanek přes pohádky, pověsti, anekdoty – až epizodickým vyprávěnkám a vrstvenějším humoreskám – poudačkám, specifickému literárnímu útvaru. Sběratelské záznamy těchto cest, materiály trvalé ceny, se staly pro Marii Kubátovou silným inspiračním zdrojem k vlastní autorské tvorbě, v níž nalezneme echa dávných (věčných) příběhů. Kromě myšlenkové hloubky a epické rozkošatělosti historek strhoval „novou“ spisovatelku rovněž jazyk, jímž jsou sdělovány. Přesvědčila se, že věta v nářečí není pouhým „překladem“ z obecné češtiny, ale stojí pevně na vlastních nohách – v intenzitě, rytmu, v emociálních polohách i v inklinaci mnohoobsažné zkratce. Využila těchto možností, ale nikdy jich nezneužila. Naopak. Jazyková odstíněnost, napájená z různých zdrojů, se pro ni stala charakteristická. Přesně v duchu maminčina vyjádření: “Viš, mateřština je muzika, v každém kraji jinak zabarvená, a spisovatel má muzikantské uši...”

Z těchto dědických „odkazů“ sugestivních baječů se zrodila jedna linie tvorby Marie Kubátové, zahájená hned debutem *Daremný poudačky* z roku 1956, a zahrnující celou řadu půvabných a oblíbených knížek, kromě jiných i téměř zlidovělé krkonošské pohádky. Bylo by samozřejmě dobré si je připomenout už pro krásu jejich názvů, ale museli bychom k nim dodat i připodotknutí – a k tomu nám času nezbývá.

V nalezeném prostoru však Marie Kubátová nenalezla jen dědictví „hotových příběhů“, ale vyposlechla a naslouchá i zčkávkám a zážitkům novým, teprve utvářeným – a žitým den ode dne. Přinášela jí je „druhá maminka“, „krkonošská“, představující další pól archetypálního mateřství, tak pěkně ztvárněný kupříkladu v próze *Matka kopce* (1980), svěřovali se jí s nimi sousedé i nahodilí chodci i pestrá galerie těch, kteří s ní – coby – lékárnici přišli nejen pro lék, ale i pro „recepty na štěstí“ a utišující „kapky rosy“, abych parafrázoval třeba dva tituly z její lékárnické trilogie. Ano – probíhající život, plný urputných zápasů s malostí, nesnášenlivostí... Donkichotské boje za záchranu devastované přírody... Úzkostná obrana krásy, lidskosti a demokratických principů... Znepokojení nad cynizmem v mezilidské komunikaci... Všechny tyto problémové okruhy poskytly Marii Kubátové rovněž stále tématické zdroje. Z nich vyrostly další knížky, někdy i novelistického či románového rozměru, jako třeba sugestivní *Legenda o Bílé paní* (1987) či naléhavý *Rozhovor s kamenem* (1982) nebo polemická *Balada o Sněžce* (1992). Kubátová se v nich odvážně rozkračuje k větším plochám, někdy je sice příliš zajímavá, ale vždy imponuje svou kuráží, nelhostejností... Má prostě odvalu porvat se s houževnatostí horalů s lidskou zlobou a omezeností. A tak snad můžeme říci, že se Kubátové knížky zřetězují do vnitřně se prorůstajících cyklů, skládajících v úhrnu kroniku krkonošského prostoru, který je v autorčině díle odkryt v košatosti a mnohotvárnosti. I v průběhu historického času.

Ten častokrát zasahoval i do spisovatelčina osobního osudu. S přibývajícimi roky proto u ní sílí naléhavost vzpomínek. Z nich se zrodila půvabná retrospektivní skladba *Obchod iluzemi* (1992). A na nich je založeno i dílo, za něž dnes pilná a moudrá autorka dostává právem Cenu Boženy Němcové a které se téměř symbolicky nazývá *Haraburdí aneb Jak se líhnou knížky* (2007). S úctou a pokorou vytahuje před okouzleným čtenářem z té své truhličky malované, připomenuté v úvodním citátu a zvaném paměť, perníkové srdce po prababičce, housle po mamince, tatínkovo album známek, stolní kalendář i zlatou renetu, všechny předměty, které zdánlivě dosloužily, ale jež vyryly pevnou stopu v jejím životě... A s nimi a jejich příběhy se vracejí vzpomínky, které skládají autorčin fragmentarizovaný – ale ne ochuzený – životaběh. Kubátová se tu – stejně jako v předchozích knihách z posledního času – projevuje také jako mistr miniatury, jako malířka sytých a hutných obrazů...

Marie Kubátová věru nepromarnila dědictví, které jí bylo dáno. Přijala poselství dávných příběhů, uchovala je, obohatila svým vkladem a vtělila do knížek. Jak hezky píše: „Knižky sdílejí s námi naši člověčinu: jdou s námi životem, vydávají o nás svědectví, stárnou s námi i umírají... Dodal bych jen Umírají – ale jejich stopa nezmizí. Trvá...“

Jan Dvořák

Ceny Akademie literatury české

Dne 4. dubna 2009 byly v Zrcadlové kapli Klementina předány ceny Akademie literatury české. Cenu Boženy Němcové (za dílo, které významně přispělo k rozvoji české literatury a společnosti v posledních třech letech) získala členka Východočeského střediska OS, spisovatelka Marie Kubátová za knihu „*Haraburdí aneb Jak se líhnou knížky*“. Laudatio, které napsal čestný předseda střediska doc.PhDr. Jan Dvořák, přednesla výkonná předsedkyně našeho střediska Marcella Marboe. Ukázku z knihy četla herečka Gabriela Vránová.

VÝCHODOČESKÉ STŘEDISKO OS AUTORCE K VÝZNAMNÉMU ÚSPĚCHU CO NEJUPŘÍMNĚJI BLAHOPŘEJE.

Poudačka vo kraslicích

MARIE KUBÁTOVÁ

Vostávali pod Žalým bába s dědkem, voba starý, mechovatý, rozvrzaný. Bába hudrovala na dědkovu fajfku a von na bábinu slepice, že jen kdákaj pod vokny a dělaj prasečinu. I stalo se, že k jejich chalupě zabrázdili svatý poutníci. Bába zrouna vybírala z kurníku vejce a počítala, může-li jedno třepnouť dědkoj do

kysela. A vandrouníci tady, a zrouna k večeři. Tak to jedno vejciště třepala do poliuky, aby ji vandráci neroznesli sjetem jako lakotnou a paškertnou. Prej, to víte, poutníkůvé, pletem to živobytí na horách jak smutnej s hubeným, k jaru v moučný truhle vymeteno. Ale aspoň u talíře teplý poliuky se vohřejete. I hodili mokrá hábity u kamen přes bidlo a postejskali si na počasí. Bábu na stejskání užije. Prej, to nejspíš tam nahoře v nebi po zejmě gruntujou a zbytky loňského počasí metou na nás dolů. Pak to tu máme mokrou holot'. Voni děkovali, a co sou dlužni. Prej, nakrmili ste hladový a bude vám přáno. Dědek neměl přání. Jen prej kdyby ty bábiný slepice nekdákaly pod vokny a šly se popelít radš někam za stodolu. Poutníkům se rozsvítily nad hlavami svatý kolečka, kejkli, má se stát, a ten většší z vobou zahovořil voknem ke slepicím. Slepice se seřadily v řadu a jako vojsko odkračěly za stodolu. Bába spráskla ruce: „Dědku prahloupej, taková návštěva jennou za století a von prohospodaří přání!“ To se juž svatý poutníci brali kopcem vzhůru. Nahoře zahovořil zas ten většší k menčimu: „Petře, vobrať kapcy! Že tys ulatoušil bábě pár vajec z vošatky!“ Ten se kroutil, bába jich má kopu a nám dala jennou vejciště do celého hernku!“ Pán rozhod: „Dobrý méno poutníkům kazit nebudeš. Alomašir ty vejce vrátit!“ Petroj se nechtělo lízt zpátky přes ty vidrholce a tak spustil vejce z kapcy kopcem dolů k chalupě. Pán se usmál a na jeho laskavý kouknutí louka rozkvetla přenáramným kvítím a všecky barvy se votiskly na vajíčka. Bába muderlovala nad vyparáděnejma vejcem. „Dědku jeden, nejinak že si ty svatý poutníci těmahle vejcem voznačili naši chalupu, aby sem zase trefili!“ A vod těch dob si malovanejma vejcem parádějí chalupy, co kdyby zas Kristus Pán se svatým Petrem zabrázdili zase k nám. A bylo by to jen spravedlivý: Dyť voni shůry viděj, že my dole tu tancujem jak kroupy v poliuce nahoru dolů, pořád jedna kalamajka, živobytí jak z cucků plot, bandory a kyselo, s tēma je nám veselo. Taky to jako poutníci v slzavým oudolí vokusili.

Poznámka pod čarou: Zápis je z obce Mrklov, a ta obec se proslavila ve všech pojednáních o krkonošském dialektu svým vsuvným E : V Merklouje perší na smerkový perkyňko. A perstem perkno neprovertáš. A taky: Šeternost je cnost bohumilá. Skerblíkům paškertnejm se tady vyhrožuje: Přijde smert, udělá škert a máš perd.

Devět chválí, desátý haní. Ten jediný si moje knihy přečetl.

Byla pyšná, že o sobě najde zmínku v každém kalendáři. Jmenuje se Marie.

Aforismy František UHER

Alena Kordíková

ŠANSON

Lásko jsi maják na pahorku v Klostru.
Požár ve flétně krysaře.
Zelený déšť v písečných dunách.
Akord kotvící v kytáře.

Vzdálená zem i země blízka.
Vesmír v triedru hvězdáře.

Jsi prostor
dobývaný slovy...

Báseň co nikdy nevyslovím
A po níž se mi stýská.

PÁRTY

Věra Vlčková

Budu psát po večerech tyhle řádky, přestože nepomohou nikomu, ale uvolní se něco, co začíná nepříjemně růst ve mně..... Konečně, papír snese hodně. Plýtvali jím hloupí a byl příliš cenný pro moudré.

Ale přece – napsané je vidět!

Projdeš křovím myšlenek a vzpomínek – které tě budou tahat za vlasy -
... na jedno dávné párty...

Kdo z nás věděl, jak vypadá Sahara? Písek je na plovárně – všude. Pálí do nohou, ale tu bolest sneseš. Kouření je škodlivé. Petr to ví. Ví toho ještě víc. Mám ho ráda. Kdyby to šlo, chtěla bych ho připoutat – nic takového se nikdy nestane a bylo by to zbytečné. Pak bych ho už ráda neměla.

Prohlížím si tváře těch, kteří uvěřili, že se bude něco dít. Přišli – já jsem chtěla, aby přišli. Na párty...

Něco – tak abychom vypadali – něco se vypije, něco se sní. A pak se bude na něco hrát. Jsou bezvadní. Mladí, veselí, rozumíme si. Žertujeme, smějeme se. – Mimochodem trochu pitomě a zatím nevím, čemu. Abychom se trochu pobavili.

Určitě se na všechny nedostanou chlebičky, nepočítala jsem, že přijde tolik lidí, známých. Přátel?!

Petr sedí zasunut v koutě, Jana je hluchná, Líba pije, Věra čeká jen až k ní dojde talíř s chlebičky. Pepek diriguje hru:

„Určitě tohle znáte! Jeden půjde za dveře, ostatní se na něčem domluví. Prostě tady něco změníme – pak se tamten zase vrátí a musí změnu poznat. Může se nás ptát a my smíme odpovídat jen ano – ano, ne – ne.....“ Jasně! Známe!

Proč byl poslán ven právě Petr? Nebo se nabídl sám? Odešel.....

Už !!!!!!!!

Za dveřmi není!

Kam odešel.....?

Šel – za chvíli ho určitě budou bolet nohy. Neuslyší, jak ho volají zpět. A nepozná nic, vůbec žádnou změnu. Není to ani třeba, vždyť oni tak velkou změnu neudělali. Proč o tom, o nich přemýšlet? Ten, který změní a bude změněn, to bude muset být on. Se svou pitomě hubenou postavou, hranatou tváří, krkem s přeskakujícím ohryzkem. A oni? – Možná půjdou za ním..

Začali ho hledat. Byli zvědaví, kde je. Nebyl za dveřmi, nebyl před domem, nebyl – chyběl do hry.

Světlo zapalovače jim blikotavě ukázalo roh domu, pak začalo pálit do prstů a vlastně stejně nebylo k ničemu. Snad jen trošku je zahřálo myšlenkou, že jemu bude za chvíli také zima a vrátí se.

Spatřili ho stát na rohu protější ulice. Bylo by zbytečné chodit, když můžeme křičet. Hlas však tentokrát zklamal. Vyslaný posel dorazil až k němu a – zůstal. Vyčkávali a chtěli se vrátit. Najednou vykročil. Nic předtím nepil, šel rovně. Jeho společník za ním. Bylo to trochu směšné, ale nedalo se nic dělat. Oni vyšli také – recese se měla tedy rozvíjet.

„Já si myslím, že se už dávno vyteno. Tam kam zas letí?“

„Za ním. Možná, že bude sranda.“

Petr vůbec nevěděl, kam půjde. Ale cítil, že jdou za ním... Tohle ho trochu zmátlo a trochu i povzbudilo. Oni si tedy myslí, že já vím, kam se jde...

Pomalou se dostali za město. Jako Krysař z Hammelnu – Že by k řece? Taky tuď protékala.

„Blbý jsou taky lidi.“

„Tak už by se mělo končit.“

„Nezebe tě nos?“

Ale šli dál.

Možná, že to byl okraj lesa, kde se zastavil. Zakopl o kámen a s bolestí si připomněl, že už dlouho šel. Sedl si, ucítil, že k němu míří i oni.

„Tak jsem to řek’ rovnou, že míříš do lesa.“

„Neustrojili jsme se sportovně, upozorňuju.“

„Prosím tě, řekni aspoň bé – seš osvětlenej nebo ‘s oněměl?“

„Ahoj.“

„Páni...“

„Vole. Tak tady určitě nic nenajdeme, protože si nevidím ani na špičku nosu.“

„Cigarety!“

Zásoba byla slabá, a tak putovala jedna od úst k ústům. Byla krátká a cesta sem dlouhá.

„Utrhli jsme se jako z řetězu.“

„Už se vrátíme, poezie někdy taky zebe.“

„Já se nevrátím.“

???

Údiv se rovnal velikosti tmy, která je všechny zabalila.

„Já nechci...“

„Nemáš hlad? Já ano. A když si vybavím tu mísu s chlebičky, kdo je teď sežere?“

Petr se v sedu napřímil a zasnivil očima. Trochu se ho lekli. Nebyli připraveni, neočekávali tady projev seslání božího poselství. Nic z toho se nezjevilo ani jemu. Spíše mu byla taky zima, měl hlad. Vyšel však první a za ním se vydalo pět lidí. To zavazovalo: udělat čin, který by je přesvědčil, že je třeba zůstat.

„Ziimááá.“

„Máte tady sirky?“

„Jedna stačí!“

Podarilo se mu stáhnout svetr, aniž by rušil jediným neladným pohybem. Vypůjčená sirka se šťastně rozžala na první pokus. Kyslíkem svých plic napomohl a ten začal očko po očku stravovat pracný vzor svetru.

Když se vzňal jakýs takýs oheň, nestačili ostatní zhodnotit čin.

Ohromil, to bylo patrné. Postávali kolem.

„Kolik stál?“

?

„Ten svetr.“

„Asi dost.“

„Veliká škoda.“

„Bude světlo, bude teplo.“

Jeho božský dar stále ještě nezapůsobil. Bylo potřeba oheň udržet. Sehnul se, našel nějaké chrundí, přihodil je do ohně. Příklad zabral – snažili se sehnat kousky dřeva, hmatali snaživě kolem sebe. Hromádka se vytvořila v minutě a hranička hořela jasným plamenem. Aranžmá klaplo. Nálada zrůžověla, i když byla pořád silně stínovaná tmou.

Najednou v sobě ucítil pokyn. Vnitřní znamení, aby promluvil:

„Přátelé, bratři, já, my.. – Musíme jít tudy-“

Nechápavé tváře se ještě nestačily stáhnout k obdivu ani k úsměšku.

„Ksakra, vám se tohle líbí? Vždyť šlapeme pořád na místě! Nikam nemůžeme.“

„A nikam nás nepustí. My, my musíme začít. Jít svou cestou a pak se přidají další...“

Všem došlo, že se potřebuje vymluvit. Navyklým pohybem uzavřeli tváře do pozorné grimasy

a vypnuli vnímavé ústrojí. Tak tohle nebylo zase nic neobvyklého. S řečníky se už setkali, i když – u ohýnku to bylo jiné.

Podívala jsem se na ně. A pak jsem ucítila, že mně jsou už od začátku protivní a že jen on má pravdu. Začala jsem ho zbožňovat. Chci, musím mu pomoci. –

„Lidi, on má pravdu.“

Nechápavé oči, zimomřivé zívnutí. Ne, mezi těmi jiskra neproskočí.

Tónem, který chce věc skoncovat, se ozval Pepek.:

„Možná, no, jo, určitě. A je fajn, že to řekl. Já jsem si to myslel už dlouho. Ale kdepak tady, tady se nedá o tom s nikým mluvit.“

„No, tady jsou samí pitomci,“ ozval se další hlas. Čí?

„Ale nechápu, proč jsme museli táhnout až sem. To se mohlo klidně říct doma.“
poznal Pepek. –

Petr se podíval upřeně a nedůvěřivě. Získal je ?!

„Ale já se už nechci vrátit. My musíme něco začít,“ snažil se dál.

„No, tak jo. Ale mně je teď zima, zítra mám celý den školu, pozítří musím na schůzi a pak...“

„Mysli na budoucnost!“ To už byl škrcený výkřik.

Bylo to zbytečné. Jsou to zajíci, co sedí na bobku v kruhu –

Měla bych mu pomoci. Ale chci ještě? Ucítila jsem, že i on ztratil cíl své cesty. Zklamal. A já se sama taky bojím.

Cesta zpátky byla kratší. Vlastně jsme se ani tak daleko nedostali. Petr se s námi nevrátil. Vyprázdnění několika lahví a zmizení chlebiček proběhlo v ostrém tempu.

„To jsme vymrzli!“

„Jo, a kdo poznal, co se tady změnilo?!“ Chechtal se nám Pepek.

P.S.

Schovávali a klamali jsme se dvacet let. Už se nikdo moc neptal, co se změnilo. Pepek se změnil mnohokrát a vždycky s užitkem. Na změnách vydělal – pro sebe. Velká slova o velké změně vyčpěla. Není nám zima ani teplo, nesedáme v kruhu zajíců, už vůbec nesedáme spolu. Jíme si své chlebičky u svého stolu, pijeme své víno ve svých obývacích. A Petra se už nezeptáme – co se tady změnilo? Petr dohrál a vrátil otázku nám. Odešel, vzal osud do svých rukou. Říká se to tak?!

Za přítelem se nebrečí, na přítele se vzpomíná.

ZDENĚK JIRÁSEK

Pukne skála

Pukne skála
a vysype se kámen
Pukne hráz
a vyteče voda
Pukne břicho
a vyvalí se smrad
Pukne hlava
... a nic

Na suchu

Chtělo se mně, chtělo se mně
Však neměl jsem už žádné
žádné sémě
Ta kapka včera, poslední byla asi
Ach, kde jsou ty staré mladé časy?

OD POVĚSTI K POHÁDCE

Jan Stejskal

NOČNÍ KONCERT

Za dávných časů se lidé rádi veselili tak jako dnes. Hospůdka v Trhové Kamenici zněla zpěvem a hlasitým hovorem. Bylo po půlnoci, hudba už zmlkla, ale nikomu se domů ještě moc nechtělo. Muzikanti usedli v kuchyni ke stolu, aby se posilnili na cestu domů.

„A jak, Čendo, pořád u vás ve mlýně straší?“ vyjel na houslistu klarinetista Matěj. Čenda byl z Hluboké a čekala ho ještě cesta temnou nocí domů.

„Co já vím,“ procedil Čenda. „Povídá se to. Náš mlynář se prý pohádal se svým bratrem z Pekelského mlýna, - ano, z toho pod Nasavrkami – protože mu nechtěl dát pecen chleba nebo co. A ten mu za to přičaroval do mlýna nějakého raráška, který mu zastavuje mlýnské kolo.“

„Jak přičaroval?“ zeptal se basista Michal. „To jeho brácha umí?“

„Asi umí. Co já vím.“

V hospodě se semele všechno, protože v hospodě se ví všechno. Alespoň z místních událostí. Tak přišla na přetřes i chalupa na samotě v Hluboké, kterou dal prý pán ze Zubřího postavit své dceři, jež se zamilovala do čeledína a kterou chtěl proto rozlícený otec nejprve vydědit. Probrali ještě trhy v Kamenici i záhadného cizince z Rohozné. Objevil se tam nějakým omylem a místní lidé ho prý v hospodě o všechno obehrali a pak zabili. Hrůza, co se děje. Ale kdovíjak to bylo.

„A to jste slyšeli, že na Kubátově pozemku v Kameničkách našel čeledín železný hrnec se zlaťáky?“

Došlo i na lesní zvěř a na vlčí nebezpečí.

„Ani se, Čendo, za tmy v lese nebojíš? Nechtěl bych se stát terčem vlčích tesáků,“ usoudil Matěj.

„Co mi zbývá. Ale já mám pro strach uděláno. Kdyby něco, tak jim zahraju na tyhle své skřípky, ať si vlci zatancují,“ žertoval Čenda a vydatně upíjel ze své sklenice.

„Nemusíte získávat pro hudbu vlky,“ vmísila se do hovoru hostinská. „Stačilo by, kdybyste pro ni získal našeho malého Vendu. Já mám muziku ráda, ale on o housličkách nechce ani slyšet. Jenže já říkám: Člověk nikdy neví, co se mu kdy hodí.“

„Moje řeč,“ přidal se basista. „Člověk se při muzice povesejí, dobře se nají a napije, nějaký krejcar přivydělá...“

Čenda jen pokyvoval hlavou a dopíjel ze své sklenice.

Bylo už ke druhé hodině noční, když se rozcházeli. Čenda kráčel k Hluboké sám. Název vsi vystihuje dokonale její polohu. Vesnička je skrytá v lesích na svahu

a ať se Čenda vracel z kterékoliv strany, vždy ho čekala cesta lesem. Spokojeně si vykračoval a pobrukoval písničku, kterou večer hráli:

*Zahrajte mi nákou hezkou,
když jsem chodil za Terezkou.*

A potom:

Pepíku, Pepíku, copak dělá babka... a jiné.

Sestoupil z lesní stezky, aby si zkrátil cestu k domovu. Byla tady sice větší tma, ale Čenda, povzbuzený na cestu chutným mokem, si z toho nic nedělal.

*Šeltě mysliveček na špacír,
a tam svou milenku natrefil.
Hejsasa, hejsasa...*

Poslední slova už Čenda nedozpíval. Najednou ucítil, jak země pod jeho nohama povolila, a než se nadál, zřítíl se někam dolů. Dopadl na všechny čtyři, ale housle z rukou nepustil. Zachvěl se a šmátral rukama kolem. Nebylo pochyb, spadl do vlčí jámy.

V těch dobách byly ještě zdejší lesy plné zvěře a nechyběly ani smečky vlků. Občas se vlci odvažovali až k lidským obydlím, aby si vyhledali potravu. A tak se někdy stalo jejich obětí zatoulané jehně nebo jiné domácí zvíře. Ženy se neodvažovaly brát s sebou do lesa nebo na pole malé děti, kde by mohly zůstat bez dozoru. Lidé se bránili. V lese kolem Hluboké byly proto vybudovány hluboké jámy, které pokrývali chvojmím, aby do nich vlky polapili. Teď se taková jáma stala Čendovi osudnou.

Jak se dostat ven? Samotnému se to asi těžko podaří. Volat o pomoc? Kdo ho uprostřed hluboké noci uslyší? Trochu se uklidnil a snažil se uvažovat.

Náhle se mu zdálo, že slyší nějaký šustot. Že by někdo procházel lesem takhle v noci? Kroky se nad ním zastavily. Má volat o pomoc? Co když příchozí spadne k němu do jámy?

Dvě světélkující oči a temné zavrčení mu daly odpověď. Přišlo to nejhorší, čeho se mohl obávat. Jestli vlk spadne do jámy k němu, živý se už odtud nedostane. Temné vrčení se opakovalo. Jak zabránit nebezpečnému zvířeti, aby se k němu nedostalo?

Čenda si vzpomněl na rozhovor v hospodě. Bláznivý nápad s houslemi, který tam přednesl, se teď měl stát skutečností. Pohnul se, aby otevřel pouzdro s houslemi. Čekal, co udělá vlk. Zdálo se mu, že zvíře kontroluje každý jeho pohyb. Jsem stejně ztracen, uvažoval muzikant, ale musím udělat všechno pro svou záchranu. Cítil, že už úplně vystřízlivěl z opojení, které si dopřál po tancovačce. Vytáhl housle a začal hrát.

Zvíře nad ním zmlklo. Snad se vzdálí, doufal Čenda. *Šeltě mysliveček na špacír* znělo tichým lesem. Pak se ozval vlk. Dvakrát, třikrát hlasitě zavyl, ale muzikant pokračoval. Z nástroje se linuly melodie, které od večera obveselovaly tanečnický

v hospodě. Vlk se postaral o doprovod. Čím déle muzikant hrál, tím hlasitěji a úpěnlivěji vlk vyl.

Po hodině hraní začal houslista umdlévat. Mrzly mu prsty, ale v těle už necítil tolik chlad, hudba ho zahřívala. Po další hodině hraní už odhodil svrchník. A vlk vytrvale koncertoval s ním. Čenda už přebral několikrát celý repertoár.

Do rána bylo ale ještě daleko. Jen vydržet, říkal si, jen vydržet, když moje hudba tak účinkuje. Ale i při té nejdelsí tancovačce si muzikanti dopřávali přestávku. Čenda na chvíli odložil housle a poslouchal. Vlk měl sólo. Po chvíli postřehl, že koncertuje sám a ztichl. Co bude teď? pomyslel si Čenda a čekal. Vlk také vyčkával. Také jemu asi koncertní přestávka vyhovovala, ale co když dostane chuť na občerstvení?

Čenda měl dojem, že se na něj opět upírají svítící vlčí oči. Nedalo se nic dělat, jen hrát dále. Vlk pokračoval s ním. V polospánku, ale s vědomím, že jen hudba ho může zachránit, pokračoval Čenda v noční produkci.

Pak se mu zdálo, že pohled nahoru už není tak temný a že slyší nějaké hlasy. Lidské hlasy. Přestal hrát. V tu chvíli si také uvědomil, že vlčí zpěv už neslyší. Lidské hlasy se přibližovaly.

„Zatracení vlci! Koho tady zase zardousili?“ slyšel z dálky.

„Musíme támhle tím směrem,“ zaslechl ještě. Pak už nic. Hlasy se vzdálily. Má volat? Chtěl to zkusit, ale hlas mu selhal.

Vzal znovu housle a hrál jako o život. Uslyší ho někdo? Kde jsi, zlatý vlku, abys mi pomohl přivolat zachránce?

Pepíku, Pepíku, copak dělá babka? Hrál asi už podvacáté.

„Babka sedí na lavici, strouhá a jí jabka,“ ozvalo se nad ním. „Pro pána krále, kdo je tady? Vydržte, člověče, dojdu pro posilu!“

Muž z vesnice, který muzikanta objevil, přišel za chvíli s dalším pomocníkem, spustili dolů žebřík a zničeného hudebníka vytáhli. Už svítalo, když ho dovezli k jeho chalupě a uložili do postele.

Za týden byl Čenda v hospodě středem pozornosti.

„Možná to bude znít trochu nadneseně,“ říkal, „ale tentokrát mi hudba zachránila život.“

„Ještě štěstí, že ten vlk měl hudební sluch,“ zavtipkoval klarinetista Matěj.

„Štěstí, že do jámy nespádl přede mnou. To by asi koncert probíhal jinak.“ A Čenda přitáhl pouzdro s nástrojem blíž k sobě.

„Já jsem to říkala,“ přidala se hostinská. „Člověk nikdy neví, co se mu kdy hodí. Dáte si, Čendo, ještě štamprličku?“

„Nedám,“ odmítl rozhodně muzikant. „Člověk nikdy neví, co se mu po ní může přihodit.“

ŠELMA SEDLÁK

Jan Slabý

Tenhleten sedlák, Pivec se jmenoval, byl tak chytrý, že ho nikdy nikdo v ničem nepřekonal, natož, aby ho napálil. Proto taky, kdo ho znal, se s ním nikdy nepouštěl do křížku. Až jednou, když se to doneslo až na zámek, kde zámecký pán Francesco Voplatka si myslel, že nad něho není, takže ve své bohorovnosti si usmyslel, že na sedláka vyzraje. Přemýšlel dlouho, jak to udělat, až přišel na to, že sedlák Pivec se rád nají a napije. Půjde na to tedy z téhle strany. Napsal psaní a poslal ho po svém sluhovi do Pivcovy chalupy. Na tom psaní stálo: *Připrav mi takové jídlo, které nebude ani z mouky ani z cukru, ani z másla ani z vajec, ani z ničeho jiného, z čeho se běžně vaří. Ale přitom takovému jídlu musí být navlas podobné. A to, z čeho se bude skládat, musí mít přírodní původ. Pokud takové jídlo přineseš, bez váhání ho před tebou sním a ještě ti k tomu přidám hrst zlatáček. Ale když to nedokážeš, nechám si tvou chalupu s hospodářstvím a ty budeš u mě dělat lokaje. Podepsán Francesco Oplatka, vlastní rukou.*

Sedlák Pivec se podrbal za uchem, postrčil si čepici do týla a pak se rozesmál: „Cha, cha, já ti, já ti připravím takovej dlabenec, zámecká Voplatko, že se z toho budeš pěkně dlouho kurýrovat.“

A druhý den byl sedlák Pivec na zámku a naservíroval zámeckému pánovi jeden delikates lepší než druhý. „Tak už jsem tady s tím nevšedním pokrmem, hm, zámecký pane, když to sníte, něco zvíte, je to, jéžiši, je to dlabaneček, jakej jste si přesně přál!“ řekl k tomu sedlák Pivec a vytáhl z koše talíř, postavil ho před Francesca Voplatku a dodal: „Prosím, poslužte si.“

Francesco Voplatka zvedl ubrousek, kterým to jídlo bylo přikryté a oči mu přitom vylezly z důlků, ústa se mu zkroutila a vlasy mu začaly vstávat na hlavě. Na jednom talíři byly tři mourovaté lívance a na tom druhém hromádka koblih.

„Všechno je to prosím z přírodního materiálu, jak jste si přál, vašnosta, svou kravku Lízu jsem včera krmil jen kvalitní siláží, aby ty lívanečky vypadaly, no, jako teď vypadají. A co se týká těch koblížků, jsou dělaný na koňském sádle jeden jako druhý. Moje vranka Fanka je pořídila z nejlepšího ovsa a obroku, no jen se nežinýrujou, zámeckej pane, pustěj se do toho a ty zlatáčky, ty mně můžete dát až potom.“

Dočista zpitomělý Francesco se zakousl do mourovatého lívance, koblíha mu vypadla z ruky a hned nato spadl ze židle, jako když mu dá palicí. Když ho vzkřísili, sedlák Pivec se na něho usmíval a povídá: „No vidíte, já jsem si myslel bůhvíjakou radost vám neudělám a s váma to švihlo dřív než jsem vám mohl popřát dobrou chuť. No, buď jak buď, už musím jít. Račte mně ještě zaplatit nějaký ten dukát, ty lívanečky a koblížky, ty vám tady nechám. Aspoň večír nemusíte už nic vařit.“

„Véén!“ zařval Francesco Voplatka s ohryzkem až v krku.

„Ale to víte, že pudu, jen co dostanu těch pár zlatáků, co ste mi slíbil, když vám přinesu to jídlo, jaké jste si poručil.“

Francesco Voplatka zařičel na lokaje: „Dejte mu, co chce! Ale hlavně ať už vypadne!“

Když sedlák Pivec dostal, co mu po právu náleželo, ještě mezi dveřmi se obrátil a povídá: „Jóó, kdyby se vám, milostpane, zase někdy zachtělo něčeho z mé kuchyně, tak tam mám ještě koňský zuby v máku a zmrzlý kozí bobky na loupačku, ale to už je opravdu pro obzvlášť velké labužníky, a to jak na vás koukám, vy asi nejste a nebudete, proto si rače zapamatovat, že na sedláka Pivce si jen tak nepřijdete, ale jestli chcete, splním vám vždycky každý přání. Přeju vám dobrou chuť a eště lepší zažívání.“

POHÁDKY ZE ZÁMECKÉHO PARKU

Božena Tymichová

Když se zadíváme na letní noční oblohu, rozprostře se před námi Vesmír plný hvězd. Některé jsou zářivé, žhavé, jako naše slunce. Jiné mají povrch chladný – ty nazýváme planetami. I naše Země je planeta. Je nesmírně krásná a v jejím okolí se nenajde žádná jiná, která by se jí vyrovnala. Možná, že někde ve Vesmíru jsou planety podobné naší Zemi, ale my o nich nevíme. Země se ve Vesmíru jeví jako modrá planeta, což způsobuje vzduch, který Zemi obklopuje. Díky vzduchu a vodě, mohl zde vzniknout velice rozmanitý život. Měli bychom si vážit toho, že můžeme na této krásné planetě žít. Měli bychom se k ní chovat láskyplně, ohleduplně a nechovat se jako by nám patřila, protože ona nám skutečně nepatří. Jsme pouhými hosty na této Zemi a na každém jedinci záleží, jaký zde prožije život.

To dobře vědí skřítkové, o kterých si budeme povídat. Zavítáme do malého podhorského městečka Opočna, které se pyšní krásným renesančním zámekem a zámeckým parkem. Nachází se ve východní části Čech, v zemi, jež je srdcem Evropy. Pojďme tedy, ztišme se a zaposlouchejme se do vyprávění kouzelné přírody.

Seznámení

Je týden před Štědrým dnem. Cestičky opočenského zámeckého parku se bělají slabým popraškem sněhu. Bledý měsíc každou chvilku vykoukne z temných mračen, honících se nad korunami stromů. V údolí si vlnky Zlatého potoka tiše zpívají svoji věčnou písničku a ze zámecké jízďárny v malém podhorském městečku, doznívají poslední tóny Rybovy vánoční mše. Toho večera se na louce u potoka, v chaloupce pod vysokým smrkem, rozzářila dvě nazelenalá světýlka. To se lesním skřítkům narodila dvě miminka – dva chlapi. Na protějším břehu, v chaloupce u vysoké thůje, zazářilo ještě jedno světýlko. Tam se jiným lesním

skřítkům narodila malá holčička. Miminka dostala jména po kytičkách. Chlapci po prvním jarním kvítku Petr a Klíček a holčička, protože měla krásně modrá očka, Pomněnka. Děti lesních skřítků rostou daleko rychleji než děti lidí. A tak na jaře, až se zima vzdá své vlády nad krajinou, budou všichni tři umět chodit, běhat i mluvit a začnou poznávat svět. Ale zatím jsou všichni ještě maličci, musí hodně jíst a spát. Nechme je tedy v klidu a pojďme si něco málo povědět o opočenském zámeckém parku.

Park se táhne dlouhým údolím, kterým protéká Zlatý potok, pramenící vysoko v Orlických horách. Na jeho pravém strmém břehu vystavěli kdysi lidé hrad, který chránil kupeckou cestu. Po ní vozili kupci sůl a jiné zboží z Polska, dál do Čech. Později byl hrad přestavěn na krásná renesanční zámek. U zámku byl vybudován přírodní park, který svou divokou krásou uchvacuje návštěvníky dodnes. Ze zámeckého nádvoří míří klikaté cesty dolů k hornímu a dolnímu rybníku. Na několika místech protnou malými můstky svěží zelené louky a již se opět šplhají do strmé stráně na levém břehu. Tam se podél lesní pěšiny vypínají opuková skaliska. Na jejich vrcholu vede ještě jedna cesta, ze které je vidět do celého kraje, až daleko do hor. Ve skalách má svůj hrad lesní král. Zbytek této stráně osídlili různí obyvatelé – čarodějnice, Hejkal, dračí rodina, čerti a další lesní havěť. Ti všichni přes den spí a ožívají po západu slunce, není tedy radno po setmění se v těchto končinách procházet! Pod honosným zámkem žijí skalní skřítkové, kteří hlídají sklepení a tajné zámecké chodby, V údolí na potoce hospodaří dva vodníci. Na horním rybníku hlídá prameny pitné vody vodník Kapka. Pomáhají mu vodní skřítkové, kteří dohlíží na čistotu vody v celém potoce. K ruce má Kapka ještě pomocníka Provázka. Pro obyvatele parku je velice důležitý, protože dokáže obstarat vše co je potřeba – od součástek pro vodárnu až po semínka bylinek. Na dolním rybníku sídlí vodník Václav. Ten zná všechny obyvatele parku i jejich příběhy a umí o nich poutavě vyprávět. V údolí podél potoka žijí víly a lesní skřítkové, kteří se starají o květiny, semínka, o mladé stromky a léčivé byliny. Nej hustěji osídlena je část parku před letohrádkem, zvláště po velké povodni sem přesídlili skřítkové zezdola, kterým velká voda poničila příbytky. V říši skřítků se této části říká „Město“. Nakonec se ještě musíme zmínit o Zlobabě. Ta žije se svojí smečkou koček na terasách v horní části parku, poblíž lidských obydlí. V tato místa obyvatelé parku raději nechodí – s kočkami nejsou žádné žerty.

Všechny tyto lesní bytosti jsou plaché, lidem se neukazují a raději se před nimi schovají. Když se ale člověk umí ztišit, pozorně se dívat a naslouchat, může je zahlédnout ve větvích nebo kmenech stromů, v pařezech, v kamenech, může ucítit jemný závan jejich lehounkých vůní, může slyšet zvuky jejich jemné hudby.

V zimě je zámecký park tichý, ale s prvním jarním sluníčkem ožívá naplno. Počkáme tedy až přejde zima a s prvními slunečními paprsky se vydáme do parku za našimi lesními kamarády.

Zvonečky

Jednoho rána vzbudila maminka oba chlapce již za svítání.

„Proč máme vstávat tak brzy“ ptal se ospale Petřík.

„Půjdem do dolního parku, musíme najít místo, kde v létě pokvetou zvonky,“ řekla maminka.

„Tatínek s námi půjde taky?“

„Ne, dnes ne, má jinou práci. A vstávejte, musíme dojít ještě pro Pomněnku, slíbila jsem jí, že půjde s námi.“

Jak Klíček uslyšel, že půjde i Pomněnka, hbitě vyskočil a utíkal se umýt k potoku.

Petřík se ještě chvíli protahoval, ale pak vstal a šel se umýt také. Co se týká čistoty, zasloužili si oba chlapci pochvalu, po této stránce s nimi nebyly žádné potíže. Čisté ruce, uši, krk, zuby, to byla pro ně příjemná povinnost. A bosé nohy si stále myli v rose. Zato však také byli otužilí, rýmu a kašel nikdo z nich neznal.

Když byli připraveni, vzala maminka svůj zvoneček a šli. Vzali to přes můstek kolem rybníka a pak seběhli z malého kopečku do thůjového háje.

Maminka lehounce zatukala na dveře chaloupky. Ty se jen pootevřely a z nich vyklouzla Pomněnka. Již na ně čekala. Maminka dětem ještě připomněla, aby nezapomněli pozdravit, kdyby někoho potkali, a pak se všichni vydali po louce dolů k poslednímu můstku, za nímž potok opouští park. Petřík radostně poskakoval, hned vpředu, hned vzadu a prozkoumával břeh potoka. Klíček s Pomněnkou obdivovali maminciny dlouhé vlasy, které vlály v jemném ranním vánku kolem její hlavy. Byly jemné a krásné.

U dřevěného můstku potkali rodinku skalních skřítků a kousek dál babičku od mechové skály.

Děti nezapomněly a pěkně nahlas pozdravily. Byly za to pochváleny a od babičky dostaly medové koláčky, za které slušně poděkovaly.

A již byli u dolního kamenného můstku. Po něm přešli na druhou stranu a zastavili se u starého pařezu.

„Pojďte sem!“ pokynula maminka dětem.

Petřík se udiveně rozhlížel kolem pařezu a nebylo mu jasné, co tam budou dělat, když tam není nic vidět.

„Ještě nic vidět nemůžeš, zvonečky musíme nejdříve probudit. A protože chceme, aby byly krásné a silné, abychom s nimi každé jaro mohli budit ostatní květinčky, budeme se muset o ně pěkně starat. Teď se postavte kolem tohoto místa, zavřete oči a v duchu se mile do nich usmějte. Až ucítíte teplé sluníčko a úsměv ve svých očích, tak je otevřete a předáte ho budoucí rostlince.“

Děti stály celé napnuté, oči usilovně sevřené a vši silou se snažily vykouzlit úsměv do očí. „Ale takhle ne,“ smála se maminka, „když se mračíte, žádný úsměv

nevykouzlíte. Musíte se celí uvolnit – tělo i obličej a krásně jemně dýchat... tak... a teď to již půjde.“

Dětské obličejíčky se uvolnily a rozzářily. I jejich oči zářily, když je děti otevřely.

„A takhle budeme rostlince předávat náš úsměv, když ji budeme zalévat a ošetřovat. Ona se nám potom odmění krásnými kvítky. Teď ji ještě probudím svým zvonečkem... tak... a to je pro dnešek všechno. Půjdeme domů na snídani.“

„To bylo krásné,“ vydechla zasněně Pomněnka, „nevěděla jsem, že můžeme květinám předávat úsměv!“

„Takhle můžeš rozdávat svůj úsměv i ostatním bytostem tady na Zemi. Mnohým můžeš i tímto způsobem pomáhat.“

„I lidem?“

Maminka se na Pomněnku pozorně zadívala a po chvíli se zeptala: „A ty bys chtěla pomáhat lidem?“

„Chtěla. Moc bych chtěla!“ odpověděla Pomněnka.

„Já bych taky chtěla pomáhat!“ přidal se hned Klíček.

„Museli byste se hodně učit,“ vážně odpověděla maminka.

„My se chceme učit,“ stejně vážně odpověděla Pomněnka.

„Dobře. Ještě jste malí, chvíli budeme muset počkat. Až ale dorostou zvonečky, potom vše projednám s tvými rodiči, Pomněnko, a pak se začnete učit všichni tři. Petříkovi také neuškodí, když se něco dozví a naučí. A když budete šikovní a budete chtít vědět ještě víc, můžete pak studovat v zámecké škole.“

„A kdy to bude?“ chtěl vědět Klíček.

„Na podzim, až se park obleče do barevného listí, začne škola v zámeckém letohrádku... Tak, ale teď se jde domů, mám hrozný hlad!“ vesele zakončila maminka rozhovor.

A pak běželi po náhonu jako s větrem o závod. Probouzející se ptáčci s údivem za nimi otáčeli své hlavičky, ale jen chvíli, pak se k nim přidali svými zpěvavými hrdélky. Celým parkem se nesla radostná píseň jara.

(Z připravované knížky pohádek)

Božena Tymichová se narodila v Praze. Absolvovala pedagogickou školu pro učitelky mateřských škol a v oboru působila 28 let. Byla spoluzakladatelkou amatérského maňáskového divadla, pro které psala scénáře a hudbu. Na sklonku osmdesátých let získali

v Opočně chalupu. Stala se pracovnící v odboru kultury Městského úřadu. V přírodním prostředí plném inspirace se dál věnuje výtvarné a divadelní činnosti, zaměřené především na děti. Začala psát pohádky... V prosinci roku 2008 byla přijata do Klubu VěSOS v Pardubicích.

LADISLAV VONDRÁK

Chci být tvou hebkou a Mekkou.

Delfín v dlaních.

Je to jak na moři,
jednou na vlně,
jednou pod vodou.
Ale pořád slaně.

Je ráno,
Malátně otvíráš svá rozespalá stehna
Protírám tě
Oči zavřené

Přes tvojí mravenčí cestičku
přešel jsem ukazováčkem
a teď pobíhají tvoje myšlenky
do všech poetických stran

Svlíkni si, milá, košilku
Je čas na ranní rozmilku.

Má temná
moje světlá
Mé štěstí
štěstí z pekla

Jsem plnoštíhel
a už mám taky věk
Pořád se ale těším
na tvoje skoky na můj špek

Nejhorší pocit na světě –
bezmoc a strach
Držím ti palec
Na tvé misce vah

Větrem se rozfoukat
Rozpouštět se, ztráčet
Ach milý, ty můj milý
Jak nechce se mi vracet

Chtěl bych být letní přílohou
pro tvůj fíkový list
Chtěl bych ti klečet u nohou
A říkat – jsem si jist

Jdeš o radu
Na rozdíl ode mne
nemáš ani stání
a kdoví jestli náladu
Poklony skládám tvému pokladu
Za každé vytržení vlasu – jedno milování,
má milá zlatá (přece nekradu)

Poezie je sváteční den písemnictví. Jenže většina lidí o svátcích pracuje.

Oceňované knihy někdy obtížně rozlišujeme od těch, které grafomani vydali vlastním nákladem.

Aforismy František UHER

Naši jubilanti: zleva M. Urbanová, I. Tajovská, L. Kadlecová, J. Faltus a J. Jonáš

Směřování Františka Uhra k PODZIMU (UTKVĚLÉMU)

František Uher je coby autor – stručně vyjádřeno – „mnohoobročník“. Jinak řečeno, už mnohokrát přede mnou vyvstala otázka, jak to ten člověk všechno ve svém životě stihá a i nadále stihá? Autor několika desítek detektivních románů či sbírek krimipovídek (zařazoval jsem je do své knihovny již někdy od 70. let, protože měly mj. všechny žádoucí charakteristiky dobré oddychové četby), autor několika tisíc aforismů, dlouhá léta zveřejňovaných v časopisech a v poslední době vydávaných i knižně, stejně tak i autor fejetonů, povídek, veršů pro děti a co já vím, čeho ještě...

Navíc je i uznávaným autorem „veršů pro dospělé“. A právě u této oblasti jeho tvorby – a jen u ní – bych se chtěl zastavit a říci pár vět. (Teď se však malinko musím vrátit a upřesnit svoji dikci: Chtěl bych zdůraznit, že slovo „navíc“ zde neznamená žádné znevažující zařazení či snížení významu jeho básnické tvorby v nějaké pomyslné hierarchizaci jeho četných literárních aktivit. Jeho básnické dílo, domnívám se, naopak všechnu jeho slovesnou tvorbu do značné míry završuje a korunuje...)

I když jsem se chtěl zabývat jen jeho poslední básnickou sbírkou („UTKVĚLÝ PODZIM“, nakl. ALFA-OMEGA, Praha-Východ, 2008), nemohu nechat stranou dvě sbírky předchozí: Autor na ně podle mého názoru organicky (možná lze říci i „geneticky“) do značné míry navazuje. Především však, že přitom nejde o žádné rozměňování jeho dřívějších básnických výbojů.

V první ze sbírek veršů, které mám na mysli („TICHÁ PLAVBA“, nakl. ALFA - OMEGA, 2002), autor vytahuje plachty na stožár a vydává se na zdaleka neklidnou plavbu. Mapuje a v jednotlivých básních zaznamenává, co mu to dosavadní putování po moři života přineslo. Nechává na sebe působit přírodní děje, setkání s krajinami a jejich náladami v různých ročních obdobích, setkání s lidmi a jejich výtvoři, s tím, co je spojuje či naopak ztěžuje jejich vzájemné pochopení... Jde o působivé metafory a básnické výpovědi o našich osudech. Např. na str. 20 v básni *Rovnoběžky* při výčtu toho, co nás spojuje, říká: // „chodník po němž jdeme // každý jiným směrem“//. Zvažuje ve stejnojmenné básni (str. 26), „*Co po nás zůstane*: // „ptáme se často // zda myšlenka/ zda čin / zda gesto“//. Souhrnně řečeno, v Uhrově „Tiché plavbě“ jde zejména o hledání smyslu a naplnění našeho života. V poslední básni sbírky *Nejen o dešti* (str. 46) nostalgicky zaznívají poslední, značně rezignující verše // „až jednou nebudeme/ kolik deště spadne/ než se zapomeneme// tak do dlaně/ tak do dlaně“//.

Po „TICHÉ PLAVBĚ“ následovala „CHŮZE PO MINOVÉM POLI“ (nakl. ALFA-OMEGA, 2007). Autor jí pokračuje ve svém dalším pátrání v oblasti lidského bytí, vědomí a svědomí.

I když v básni *Pustý čas* (str. 8) varuje své bližní, že / „úvoz je samá mina“/, nemá strach a terén za nás ohledává dál. Prochází známými cestami, nachází a vypočítává známé kulisy, les, pole, známé město, a ve stejnojmenné básni (str. 7) pak musí znepokojeně konstatovat: // „už jsme tu někdy byli // jenom lidé / jsou nějací / jiní“//. V básni *Prázdnota* (str. 9) se nešťasten znovu ptá: // „den se sklání / kam se poděli / ti nádherní lidé“//?

Možná až v příliš krátkých spojeních kombinuji jednotlivé autorovy výpovědi, avšak celkové myšlenkové (lze asi též říci ideově etické, morální, leckdy až společensko-kritické) vyznění jeho sbírky, doufám, nedeformuji... Nedá se ovšem dostát požadavku na úplný a homogenní výklad autorových mnohvrstevných veršů o jeho putování minovým polem a o návratech za lidmi. Oprávněnost mých dílčích výroků jako výsledku zamyšlení nad touto sbírkou a jejím pozitivním vyzněním však snad potvrdí přímo citace její jedné celé básně: // „někdy se musíš vrátit / pro to / co jsi ztratil / co nemůžeš ztratit / co jsi nikdy neměl // neboť to / potřebuješ k životu“ // (*Nezbytnost návratu*, str. 20). Pohled zpět, do autorovy osobní i do naší společenské historie, hledání všech – časových i nadčasových – pro a proti, určité životní bilancování, bych chápal jako důležitý rys jeho přístupu k básni.

A čtenář leckdy musí jeho poselství dešifrovat. (Někdy právě poslední verše básně jako završení její výpovědi jsou mu přímo vodítkem.) Jako v tomto ohledu naprosto explicitní výpověď autora, jako přímo jeho krédo a apel, výzva a vyústění celé sbírky, pro oprávněnost tohoto tvrzení ještě ocituji poslední verše poslední básně *Program* (str. 31): // „na neklidné cestě / šlépěje hledat / odněkud někam ///. Ano, je to dobrý program pro básníka i pro nás pro všechny...

Ve své třetí, již zmíněné sbírce „UTKVĚLÝ PODZIM“ autor ve svém hledání pokračuje, aniž by jeho výpovědi byly pouhým opakováním „již zmapovaných plaveb“ či již bezpečnou chůzí po „odminovaných cestách“.

Posun není ani tak v objektu autorových výpovědí: Autora bolí v podstatě stejné problémy (protože mezitím se skutečnosti nezměnily, a pokud, tak spíše směrem k horšímu), avšak píše o nich formálně jinak. Natočily se jinak struktury básní, došlo ke změnám délky veršů, k jejich určitému zestručnění, rytmizaci a údernosti. Básně tak dostávají v míře vyšší než ve dvou předchozích sbírkách charakter naléhavých, zdánlivě jednoduchých výpovědí, vykrácených někdy až k hranicím bezprostřední srozumitelnosti. Nejsou „klasicky rýmované“ (ony většinou nebyly ani předtím), pracují často s pracují často s asonancemi. Nejsou orientovány na „lehkou zpěvnost“, jejich – často i jednoslovné – verše by mohly být spíše skandovány. Teprve v celkovém vyznění, když se čtenář nechá ovlivnit kontextem celé sbírky, ocení, o jak zajímavou a závažnou tvorbu jde. (Obecně v ní není mnoho tak bezprostředně a zacíleně formulovaných veršů, jaké na str. 23 představuje báseň *Temno*: // „na krok nevidět (/slovo neslyšet / v pustinách zrady // tma jako v ranci // naše zahrady / ryjí cizí kanci“//.)

Posun v tvorbě autora a jeho vývoj, který jsem se (neúspěšně) snažil vystopovat ve třech sbírkách, a sama volba námětů/objektů tvorby jsou podmíněny – zdá se mi – mj. i posunem věku autora. Čas „blíže k podzimu“, který je právě oním „utkvělým symbolem“ jako čas sklizně a hodnocení úrody – co vzešlo, co z toho zůstalo, co nám zbude – znamená zřejmě nejen vyžívání autora samo o sobě (přesněji, jako básníka). Jde i – či zejména – o básníkovo určité přehodnocování postoje k životu a smrti a vyšší frekvenci (třeba ani explicitně nevyřčených) otázek typu „Co po nás zůstane?“, „Co má v životě smysl?“ Setkali jsme se s nimi, samozřejmě, již v předchozích sbírkách. Zde však nacházíme přímo klasické vyjádření tesknosti z pomíjivosti všeho lidského při průřezu do osudů přírody, v níž žijeme. Připomíná japonskou poezii (což nemíním jako výtku): // „stromy / rozpínají křídla / a my / padáme s nimi“//. *Mezičas*, str. 20). Převažujícím dojmem však není rezignace, jakkoliv v básni *Vedlejší kolej* (str. 27) čteme: // „žádné stopy / po vás / žádné stopy / po nás“//. Jde o určité účtování, vyrovnávání se s životem při pochopení věčného řádu věcí. V celkovém vyznění sbírky však nejde o beznaděj, Koneckonců to dokládá její poslední báseň, *Posléze* (str. 29):

// „posléze šafránová údolí / v nichž už let dravců nebolí // ani / jejich stíny“//.

A tak na závěr: Františku Uhrovi zůstane těch zmíněných „stop“ po něm v oblasti české literární tvorby (nemluvě vůbec o jeho jiných životních přínosech) dost a dost, a to i kdyby už nenapsal ani řádek.

Přejeme však nejen jemu, ale i sobě, jeho čtenářům, aby těch řádek bylo ještě víc...! Co nejvíc!

Petr Chvojka, leden 2009

VĚRA KOPECKÁ

Ty, já a můj život

Dvě kapky rosy
v pavoučí síti
ve slunci se třpytí
Ty a já

Na nitce pavoučí
barevný podzimní list
Můj život

Jistota

Mám přátele
Když je mi nejhůř
vím
Jsou u svých manželek

Čekám

Jen padající vločky
dovedou tak nekonečně mlčet
bílé ticho zimy
a ty
když chladem zkameníš

Čekám
na zpěv potoka
až odnese
ledové kry zebavé
a ticho ožije

Čekám
na paprsky slunce
na tání

(Básně ze sbírky *Mezi večerníci a jitřenkou*)

NA KŘÍDLECH SVĚTLA

Jedním slovem řečeno, číst a následně psát o poezii **Věry Kopecké**, je radost. A že těch sbírek veršů je už požehnaně, o to je radost větší. Poslední dvě, které leží přede mnou na stole, **Vybírání kamenů** a **Mezi večerníci a jitřenkou** jsou, pokud dobře (paní učitelko matematiky) počítám, již 13. a 14. Ale nejen vpravdě úctyhodná řada knížek lyriky, ale především je to spousta pohledů do duše krajiny a jedinečných pohlazení jejími proměnlivými obrazy rámovanými

laskavými a moudrými verši, vyslovujícími otevřeně své touhy a hledání jistot mezi nebem a zemí:

Čekám // až rozkvete // květ světla // v noci mé // navrátí se sen // a obejmeme...

Až ve svém rozechvění světem lásky, která i přesto, že nás její doteky mívá, dokáže inspirovat a proměňovat. Dokonce vykresat z pouhých záblesků (přes hojně frekventovaný smutek, stíny a tmu) hřejivé plamínky naděje a dobra. Opřená o měsíc potkává zvonivý smích, svůj talisman...

Sympatické v obou sbírkách je, přes výrazovou střídmost jejich veršů, bohaté vidění, hluboký a silný citový výraz. Základní hodnotou je tak jejich otevřená výpověď opřená o důvěrné tóny s doteky všech smyslů. Protrpěnost, která se z nich ozývá, je proto opravdová a jako určitý druh poselství, vytváří rovnováhu citu a myšlenek. Nejde o žádné výboje, přesto poloha veršů nás občas překvapivě zasáhne (přes smutek z nenaplněné lásky) svým odlehčeným, až humorným tónem (Tvá noční můra, Můra domácí, Jistota), které autorce sluší a otevírají nové možnosti.

A doposud se zdálo, že základním kamenem její poezie zůstane vážnější poloha milostných básní. Nyní, což velice vítám, se v metaforice objevuje další pramen, tryskající však také plně ze života a konkrétních lidských vztahů. Není pochyb, že touto polohou všichni získáme. Ale ani tak nemohu upřít, že Věra Kopecká zůstává pro mne především autorkou silné milostné poezie, a nemohu proto nepřipomenout alespoň dvě krásná básnická vyznání z poslední sbírky (Zůstanu, Než usnu). Sympatická je autorčina víra v sílu poezie. Plně ji proto věřím, že:

Kytička veršů / rozjasní tmu / a něhou krásní / staneme se básní...

Myslím, že i to je dobrá odpověď na otázku, kterou sama sobě položila v závěru básně Na konci sil z Vybírání kamenů. Obsah básně Heslo dne je, ale zdá se mi, dalším polem pro náš život v realitě. Nepostradatelným až podstatným.

Z uplynulých dní
vybírám tíhu kamení
abych osela láskou
své příští

Co dodat?

Jiří Faltus

MÍSTO NA SLUNCI

Marta Urbanová

Dávno před tím, než nám sametová revoluce předala klíč od západních bran, než jsem roztáhla křídla a vzlétla s hejnem do země zaslíbených, jsem hledala svoje místečko v zemích, kde zítra znamená včera, svoje hnízdečko, kam bych

se ráda vracela. Toužila jsem najít plácek, který by mě laskavě přivítal, který by mě sevřel ve své náruči a pošeptal: Dívenko, tady jsi doma.

Moskva a Jalta, s ulicemi a krajinou drženou pevnou rukou na uzdě, striktně mlčely. Doufala jsem, že by se můj dolíček mohl ukrývat v Jugoslávii, ale ne. Kilometry skalnatého pobřeží a strmé srázy padající do Jadranu vyvolávaly závrať. Nic než závrať z visutých silnic kopírujících propasti letovisek u paty mořských vln. Později po prvním pocitu volnosti, v zapovězené Itálii jsem lovila v nočních uličkách přeludy svého teplíčka, avšak životaschopné můry, vzdalující se lampě rodinného stolu, jsem nelapila. Ani Anglie protkaná svými uklidňujícími parky, balzámovou krajinou mě na udiče neudržela. Nevyjímaje Londýn se svou bohatou historií. A už vůbec ne Malta se sporými stíny obřích kaktusů, pevností San Elmo a vyhlídkovými loděmi kotvícími ve Vallettě. Z Tunisu už dávno odešlo vojsko Hannibala, z Kartága zbyly rozvaliny, na tržištích vás lapají prodávající do svých sítí a zatímco se vám uklánějí, šmátrají vám v kapse. Tak proč tady? V Egyptě se slunce odvážilo spálit na škvarek každý lísteček bez vody. V tržnicích co krok, to dotyk, na zemi kuřáci opia. Ve Španělsku bujela spleť hotelů, rozpínala se podél pobřeží a nebyla k zastavení. Na ostrově Gran Canaria, číhá v útrokách žhavá láva na svůj čas. O Mallorce by se dalo říci možná, snad, ale na Gaudiho oltáři v katedrále La Seo houfně odplouvají galéry neznámo kam a jejich dálky lákají přísliby. Sedím v kostelní lavici jako přibitá, oči na vzdušných plachtách, ale magnet příslibů je neodolatelný. Tudíž nikde na mých cestách mě nezdržely objímající paže krajin ani měst, nikde nestrnulo mé srdce v úžasu, nikde na těch cestách nevrostly mé nohy do země.

Až tam. Tady na druhé straně zeměkoule. Na západním pobřeží Kalifornie. O jistou mírku mého ukotvení se zřejmě přičinil nekonečný Pacifik. Tichý oceán. Trčící proti obloze jako skalní stěna. Mocné zvíře převalující se temnými vodami od obzoru k hraně pobřeží. U San Diega kopíruji jeho hranici vod, aniž se mu přiblížím. Mám na zřeteli jeho tlamu i mocné tlapy, i když se z druhé strany skví ve vši kráse klenot viktoriánské architektury, hotel del Coronado. V souladu krása a zmar, nebe a peklo. Protiklady stížené úžasem.

Nevím, jestli můj údiv a ukotvení nemá na svědomí také tektonická činnost v hlubinách země. Jestli na mě nepůsobí, nevtahuje mne do svých siločar. Jestli to není ona, kdo mi dává pocit jistoty, že tady je to místo, o kterém sním, že toto je můj domov. Buď jsem tu v minulosti žila, ale spíš bych uvítala naději, že tu prožiji příští život.

Tuším, že se příště narodím v San Franciscu. Pod některým ze čtyřiceti pahorků kolem stejnojmenné zátoky. Že kulisu města bude provždy uzavírat Tichý oceán, modrá plocha přecházející na obzoru v nebeskou baň. A jeho modř bude protínat hnědočervený visutý most. Jeden z nejdělsích mostů světa. Jeho kymácející

chrastící sloupy s bludičkami pouličních lamp, které mu daly jméno: Nejkrásnější most světa – Golden Gate Bridge.

Budu v tomto městě žít, budu tu pracovat, milovat a stárnout. Budu mít v malíku ulice vydlážděné neodolatelnými lákadly, třpytkami obchodů. Občas navštívím na Telegraph Hill mrakodrap Coit Tower, jenž má tvar hasičské stříkačky, abych si vychutnala podmanivý výhled na nádherné okolní pahorky. Panorama se za léta mého života bude měnit.

Občas zavítám do přístavní čtvrti Fisherman´s Wharf pokochat se pohledem na jachty, poslechnout si neúnavný řev povalujících se lachtanů. Už tam u mola nepotkám téhož bezdomovce, osmadvacet let bafajícího na lidi. Jistě jeho místo s kasičkou obsadí jiný a já porovnáám, jestli jeho vize žebrání se stala rafinovanější či ne.

Nebo si zajedu lodí k objektu bývalé káznice Alcatraz, někdejšího domova Al Caponeho, a jiných nebezpečných vězňů. Budu korzovat půlnoční Market Street, potkávat lidi beze spěchu, mířící za nákupy, za zábavou, ve skupinkách, ve dvou, osamělce se svými čtyřnohými miláčky.

„Proč jdete na koncert s tím pitbulteriérem?“

„On tuhle hudbu miluje.“

Na kraji ulice si bude znovu rozestýlat zpola pokojný spánek, jehož sny se rozplynou v zívajícím svítání. Budu se jim bez obav vyhýbat, těm spícím bezdomovcům, ptactvu nebeskému. Nebudou mě pohoršovat, budu smířená, svobodná. Budu šťastná. Nevím, jestli jim nakonec nebudu závidět jejich nezávislost na majetku, jejich slunce, prostor pod široširým nebem. Myšlenky létající vysoko v povětří.

Občas stanu v úžasu nad pobřežními útesy pacifické dálnice. Jistojistě se několiokrát vydám do Monterey, kde vzpomenu Steinbecka. Jeho veselých mexických povalečů, a posléze zavítám do Carmelu k domu Robinsona Jefferse. Jeho kamenný dům tam bude ukotven, jeho verše tam stále budou slyšet v šepotu jírovců.

Až budu ve věku, kdy nebudu snadno vybíhat do příkrých ulic, chytím se tyče pozemní lanovky a na stupače pomocí nekonečného lana dojedu kamkoliv, třeba do Čínské čtvrti.

Proč San Francisco, proč právě u protinožců jsem našla své místo na slunci? Odpověď není ve mně, je v nebeských drahách. Zřejmě se příště narodím v jiném souhvězdí, budu mluvit jinou řečí, ale budu milovat podobně, ne-li stejně.

Proč California? Proč právě ta?

Nemám argumenty, je to jen pocit sounáležitosti k tomu místu, k zdejší krajině, k prožitkům. Jsem už doma, ale ještě stále tady, na druhé straně zeměkoule a nevím si s tím rady. Je to silnější než já. Je to droga. Amerika je droga

PETR MUSÍLEK

Louka

Kupky sena
jako kulometná hnízda
míří do zamlžené minulosti
Mezi suchými stébly
leží herbáře touhy i šťovíky zklamání
Větrný čas míchá esence vzpomínek
a nechce vidět jak nová tráva nabírá dech
a hledá vlastní paměť

Tváře změn

Kdo dříve kradl zase krade
Kde studilo dál zebe
Kdo pod svou dlaní teplo skryl
aby ho chránil rozmnožil
co dělal včera dělá zas
Tak moc se ten svět nezměnil

Svoboda volby

Víno jsme dopili Příběh je dopovězen
Jen popel odklepu a hbitě vystřelím
S koleny ztěžklými jak doživotní vězeň
zaměřím z cely do cely

(Básně ze sbírky Amorena)

KRUSTA

Blanka Kostřicová

Po lednové oblevě přišel mráz; sníh, doposud pokrývající kraj, se změnil v pevnou krustu spojující svět, v krustu, po níž lze na lyžích bezpečně přejíždět z jedné vsi do druhé, od chalupy k chalupě, od samoty k samotě, od samoty k lidem...

Krusta maličko popraskává pod bruslařskými odrazy lyží, rámusí téměř strážidelně v tichu stmívajících se lesů a polí, osamělá lyžařka se blíží k svítícímu stavení nad vsí; popraskávající krusta je i na poli pevná, tak jako dávná lyžařská přátelství...

Před čtvrtstoletím byla lyžařka ještě závodnice, jezdívali na závody autem, v němž naplno vyhrával Interprogram rádia Praha, a když na chvíli přece utichl, začali závodníci halasně vyprávět historky, v nichž lyžařka nikdy nemohla nic zaslechnout a rozpoznat, ale závodníci se bavili a smáli a tiumfovali a valili ze sebe proudy slov o práci, o autech a zahradách, o psech, jídle a televizi; lyžařka chtěla věřit, že toto je jejich obrana proti světu a životu a smrti, jenomže slyšela jen banalitu a nejapnost, naparování a prázdnotu, namísto překřikovaného zoufalství tupé sebevědomí a namyšlenou pýchu, a tak se jen mlčky dívala a poslouchala a žasla a nepatřila... Mlčenlivý Václav, zdálo se, nepatřil též (alespoň ne tak úplně);

aniž by si kdy mnoho řekli, patřili s lyžařkou tak docela samozřejmě k sobě, jako kamarádi, přátelé, blízcí lidé – nikoli partneři, ale příbuzní, ne krví, ale duchem... A když se čas trochu posunul a Václav začal cestovat – už jako úspěšný podnikatel, šťastně ženatý (s jeho ženou se lyžařka též rychle spřátelila, taky tak zvláště, tiše, jasně, a téměř beze slov), otec dospívajícího syna -, pozval ji na promítání diapozitivů z hor: budou tam jen ti mí nejbližší, kolikpak já jich mám...

Václav. To byla vždy jistota, spolehlivost, síla a zdatnost, opravdovost a vytrvalost. Roky, desetiletí. Dobrý lyžař, výborný řidič, hospodář na svém venkovském stavení, kamarád, přítel, manžel, otec, podnikatel. Klidný, vyrovnaný, svrchovaný. Usměvavý, vlídný, pevný.

Lyžařka sedí za dřevěným stolem na masivní dubové židli s vysokým opěradlem a dívá se do modrých očí kamarádky Lenky, stejných, jako má její syn Václav junior, ale teď je řeč o Václavovi starším, podnikateli a cestovateli, proslulém už všude svou poctivostí a pravdivostí a počestností, pevnými jako ta krusta, po níž lze bezpečně přejít z jednoho konce světa na druhý... Dívá se do modrých očí a poslouchá, krusta beznadějně taje, rozpouští se a mění se v nic, Václav to udělal, s tou zlou, tvrdou ženskou, ano znám ji, je taková, ona ho nemá ráda, ne, to ona neumí, nechce ho, je starý a opotřeбенý, zlá a tvrdá, a Václav to nedokáže Lence vysvětlit, ale ani ukončit a vyřešit... a jeho hlavní spolupracovnice už mu nevěří ani ve firmě...

Ta sněhohledová krusta venku našťastí prozatím drží, v hlubokém temném nebi svítí drobné mrazivé hvězdy, bílá pláň jiskří ve svitu půlměsíce... Lyžařka se odráží k bruslařskému kroku, jímž se vrací zpět na svou lesní samotu, zpět do své samoty, z níž tolik ubylo, tolik odtálo... tolik ze světa zmizelo...

NESMYSLNÁ SMRT OD MILANA DUŠKA

Kdybych v nadpisu omylem vynechala předložku, jistě by se všichni čtenáři vydělili a někteří by i plakali. A proto jen Nesmyslná smrt.

Já si myslím, že každá smrt je nesmyslná, kromě té, kterou si člověk přeje sám. Ale o tom stejnojmenná knížka pana Milana Duška není. V každé jeho povídce chce zavražděný žít. Vidí před sebou ještě několik let, v nichž si přeje něco udělat, prožít lásku, získat peníze nebo si jen hýčkat vysněný sen. A najednou, zčistajasna, se u něj octne vrah, stiskne mu hrdlo, udeří ho do hlavy nebo do něj zabodne nůž. Vrah si neuvědomuje, že vlastně zabíjí sám sebe. On sám to nakonec bude, na koho dolehne tíha činu, kdo si v bezesných nocích přizná, že jím zaviněná smrt byla nesmyslná.

A takovýto pocit z přečtení knížky jsem měla já a každý, kdož se nad kteroukoliv povídkou zamyslí, budete jej mít také. Je to umění vyvolat v čtenáři obdobný pocit.

Marta Urbanová

JOSEF KREČMER

Soumrak

Staříčkému faráři paměť už valem mizí
dnes opět poplet Otčenáš.
V širém kraji nemá kdo křtít
a vykrádaj se kostely.
Sluha boží-věchýtek slámy
Jen ulétnout z pampelišky.
A přece jakoby zázrakem
mihla se mu vzpomínka na maminku.
Snad postě otevírá skříňku
marně hledaje dva dukáty po prabábě
zlatý křížek a mámin prsten od táty.
Zůstaly tu z dětství jen obrázky z poutí.
„Vy nezamýkáte faru – může sem každý!“
Dí znova a znova hospodyně starcova.
Radí se s Bohem – odpověď nepřichází
Srdce faráře a s ním jeho celý svět se hroutí...
Zůstaly mu jen ty obrázky z poutí.

POD POVRCH VĚCÍ

Poněkolikáté již usedám k provokativně nepopsanému listu papíru s odhodláním napsat o svém čtenářském obdivu poslední básnické sbírce Františka Uhra, ale pokaždé kapituluji. Jednak proto, že je to nad mé síly, za druhé, že při každém novém čtení se mi otevírají stále další pohledy a možnosti, kterými jsem zaskočen a posléze zahlcen, a za třetí prostě proto, že mě předběhl a všechno tak kvalifikovaně a poctivě udělal Petr Chvojka ve svém Směřování, za což mu patří můj dík.

Přesto mi ani toto vše nedá, abych se už konečně vzdal svého záměru, ale ten snad o to více provokuje a pronásleduje. Jenomže při dalším, opravdu, ale již opravdu posledním pokusu zjišťuji, že to, z čeho bych se chtěl vyznat, je stále kdesi hluboko a můj okov z té průzračné, posilující spodní vody nedokáže nabrat tolik, abych ve svém rozechvění dokázal třesoucí se rukou zachytit vše, co se mi v této chvíli vybavuje. A tak, sám nasycen, opět se přesvědčuji, že bude lépe okov ponechat na roubení a doporučit každému z poutníků, aby si nabral sám a přímo z pramene...

Brzy mi však otrne a svým dojmům a pocitům se znovu neubráním. A tak, proč se o ně nepodělit, čtenářské vyznání si zasluhují. Při prvním čtení se doslova ozve ticho, ale poté se země kolem začíná chvět, začínám tušit bouři, která se při chůzi po neklidné cestě minového pole žene. Přestože nevím, jestli ji zvládnu, o to více mne přitahuje. Napětí sílí, cítím, jak jsem vtahován do trychtýře tornáda, do světa plného volání o pomoc, jak posléze ztrácím odvahu sem vstoupit, ale nacházím známý les a na plotech se objevuje jíní, a tak musím dál, vždyť je to přece od pravěku i můj svět. Zasažen jeho přitažlivostí, začínám také já hledat šlépěje. Odnikud někam. Zde, pod tíhou veršů očesaných až na dřev, začínám se cítit člověkem svobodné vůle, myšlenek i teplého dechu; osvobozen od tíhy slov vlastních básní.

Bylo nebylo... ale v pohádce jsme se neocitli, tady sny hynou a nastupuje přísný básnický řád, úsečné verše dobývají prostor, hledají pevný bod lidskosti někde, kde se stala chyba. Přestože autor od sbírky ke sbírce směřuje k obyčejnosti a jednoduchosti formy, jeho komunikace prostřednictvím konkrétních obrazů postupuje k velkému myšlenkovému přesahu. To vlastně platilo už v době jeho častého publikování v časopisech, a poté ve sborníku Setkání (v očích s příslibem světla), kdy mlhou cestu hledá. V Utkvélém podzimu s jeho hlubokou účastí, a po hlubším poznání skutečnosti, je posláním našeho hledačství vniknout pod povrch věcí, k pramenům jevů každodenní reality. A to vždy v redukované podobě, skromném výrazu, ale o to se silnějším nábojem životní moudrosti. Vyhraněnost a odvaha této poezie nemůže jinak, nechat čtenáře chladným a lhostejným.

Jsou to nejen zápisy, především ale zápasy se sebou samým, se silným vnitřním napětím a poté se světem, protože jsme něco nejen zamlžili či zamlčeli, ale i pokřivili... „Celí / jsme prorostlí / džunglí /. Verše, které nejen otvírají otázky, ale jako kamenické dláto, vrstvu po vrstvě, jim dávají stále hlubší rozměr:

... někdo volá
o pomoc možná
můžete spát...

Přesvědčivý důkaz, že velikost sbírce nedodá pevná vazba, vyšperkovaný vzhled, bohatý ilustrační doprovod či mimořádná grafická úprava, ale především obsah a dosah jejího sdělení.

Jiří Faltus

Napsat román je odvaha. Předložit ho čtenářům je hazard.

Nerad píši o lásce, vždycky mám potom matný pocit, že pivo není v životě to nejdůležitější.

Aforismy František UHER

Výkon hodný obdivu

PERLIČKY FRANTIŠKA UHRA

Perličky ze školy od pana Uhra nikdy nečtete, když jste sami doma. Sousedé mají přehled, kdy k vám návštěva přijde a kdy odejde. A uslyší-li z vašeho domu nebo bytu smích, když jste doma sami, mohli by si myslet, že jste blázen.

Oni totiž netuší, že si čtete z Perliček.

Například: Babička povídala, abych nedal na posměšky, že mám hlavu jako řepu, protože je užitečná, vykrmí se s ní prase.

Duše je neexistující část lidského těla.

Maminka váhala, zda má otci napřed ukázat mou žákovskou knížku nebo svůj nový klobouk. Tatínek prohlásil, že jedno je větší hrůza než druhé.

Když maminka stonala, tatínek vařil kohouta v nudlích, ale vařil ho i v peří.

Pro nemoc jsem nebyl ve škole od začátku první světové války.

Už v době kamenné měli lidé všechny prostředky k založení rodiny.

Vrátnice je klidné místo, kterým každý proletí jako splašená vrána.

Zabili jsme prase. Byl to vepř.

Jistě pochopíte, po přečtení pár perliček, že bych mohla opisovat celou knížku, ale na to nemám sil, protože se pořád zalykám smíchem.

Marta Urbanová

AMULET

Vladimír Sokol

Když přišla do naší osady, bylo to, jako když si slunce najde cestu olověnou zamračenou oblohou. Byla krásná. Jiný, výstižnější, popis mě nenapadá. Mohu to zkusit, ale možná to budou jen prázdná slova.

Štíhlé tělo bylo oblečeno do prostého koženého oděvu lidí z hor. Dlouhé černé vlasy jí padaly vzadu téměř k pasu ve volném účesu, nijak nezdobeny. Jejich lemování zvýrazňovalo světlou pleť pravidelného něžného obličejce. Mohlo jí být něco málo přes dvacet let.

Naše lovecká osada čítala v té době asi patnáct obyvatel a nebyla mezi námi jediná žena. Nač také? Byl to vlastně jen přechodný tábor, využívaný v lovecké sezóně a na zimu jsme se všichni rozcházeli do svých vsí v nížině. Alespoň tak to chodilo po několik let, než z vrcholků sestoupilo to děvče. Já v té době patřil k nejmladším. Teprve před třemi roky jsem poprvé strávil podzim v tomto táboře. I to byl důvod, proč jsem, častěji než jiní, musel dělat neoblíbené práce, jako je třeba zbavování kůží tuku. Ale díky tomu jsem byl první, kdo ji spatřil, když jednou ráno vklopýtala vysílená mezi naše sruby.

Natáhla ruku, ale říct už nic nestačila. Pustil jsem vše z rukou a jen tak jsem ji pravicí zachytil kolem pasu, než se zřítila k zemi. Vsunul jsem druhou ruku do podkolení a bez námahy ji odnesl do srubu starého Morta, který s námi jezdíval jako felčar, kuchař, zbrojíř a děvečka pro všechno. Vzhledem k věku už pochopitelně lovit nemohl, ale rozuměl snad všemu a žádná sezóna se bez něho neobešla. Nudné večery často zpestřoval historkami, kterých znal bezpočet. I když se dušoval, že jsou všechny pravdivé, myslím, že si některé vymyslel, nebo je aspoň hodně přikrášlil. Ale to je teď vedlejší.

Kopl jsem do dveří jeho srubu a i se svým nákladem vstoupil. Mort právě porcoval včera uloveného jelena, když jsem vpadl dovnitř.

„A sakra!“ pronesl stařec, když uviděl, co mu to nesu. Položil jsem dívku na kožešinami vystlané lože a mé oči byly neustále přitahovány jejím půvabným obličejem, takže jsem ani nevnímal Mortovo počínání.

„Hele! Přestaň na ni čučet jak na zjevení a podej mi už konečně ten džbán s vodou! Kolikrát do budu muset opakovat?“ probral mě starcův hlas.

„Co je jí?“ zeptal jsem se, když jí omýval tvář.

„Celkem nic. Je jen vyčerpaná. Musí bejt na cestě už pár dní,“ odpověděl. Pak znovu sklonil pohled na ležící postavu a dodal: „Asi teď bude spát. To potřebuje nejvíc. Tak ji necháme a ty běž dodělat ty kůže, ať jsou do večera hotový. Tý krasotince nijak nepomůžeš, když tu budeš stát a kulit na ni voči!“ Vystrkal mě ze dveří.

Dívka prospala celý den, a když se večer chlapi vrátili z lesa, museli jsme ještě všichni chvíli čekat, než ukojila naši zvědavost po důvodu, který ji k nám přivedl.

Seděla na posteli, na kterou jsem ji ráno uložil a i přes dosud zjevnou únavu se na nás usmála a melodickým hlasem nám poděkovala za poskytnuté místo k odpočinku. Hltal jsem její tvář i postavu a snažil se to skrýt před ostatními. Bylo mi jasné, že jsem se bláznivě zamiloval. Další dívčina slova mi však vyrazila dech.

„Jmenuji se Saroya a pocházím z jedné vzdálené osady na druhé straně hor,“ začala dívka svůj příběh. Po doušku čerstvé vody pokračovala: „Před mnoha lety, to jsem ještě byla v kolébce, přišel do naší vesnice poutník. Lidé ho vlídně přijali, pohostili a nic nenamítali, když se muž zdržel. Dokonce mu nabídli bydlení v jednom z opuštěných srubů a vypadalo to, že se poutník u nás usadí nastálo. Po čase se však začalo v jeho obydlí dít cosi divného. Občas se ozývaly ze srubu nezvyklé zvuky a škvírami večer prosvítaly ven jasné, různobarevné záblesky. Po nějaké době to už starosta nevydržel a přímo se toho člověka zeptal, co to v naší vsi provádí. Poutník se usmál a odpověděl, že dokončuje obřad spojení s démony hor, po kterém se stane nejmocnější lidskou bytostí v širokém okolí a naše vesnice se s jeho pomocí může stát místem, kam budou všechny blízké osady rády odvádět daně, které on stanoví. Když ne, přinutí je násilím. Ukázal okolo stojícím lidem amulet se svítícím rudým kamenem, který prý mu dá onu moc. Potřebuje již jen dva dny a trochu lidské krve. Přesněji – krev ještě nepokřtěného dítěte. Dodal, že věří, že všichni seznají výhody jeho nabídky a budou spolupracovat. Kdyby se však někdo pokusil jeho záměr překazit, se zlou se potáže. Po těch slovech sevřel v dlaní amulet, oči mu začaly rudě zářit, zavřel je a když se jeho víčka opět pozvedla, dva ohnivé záblesky sežehly dřevěnou svatyni na okraji vesnice. Ztichlému davu poutník oznámil, že ji už stejně nebudou potřebovat, protože od nynějška je jediným jejich bohem on. Pak se odebral do svého srubu a nechal vesničany jejich chmurným myšlenkám

Samozřejmě, že i přes čarodějovo varování a předvedenou ukázkou, dospěli muži ve vesnici k rozhodnutí, zbavit se tohoto hosta za každou cenu. A to hned, dokud jeho síla nenabyla vrcholu. Rozhodně nedovolí obětovat nějaké nevinné dítě nečisté moci. Nakonec vypracovali plán. K večeru se shromáždí znovu na návsi a budou naoko souhlasit s mágovými podmínkami. Dokonce jedna z žen bude v náručí držet požadované dítě. Jakmile se ho však čaroděj bude chtít zmocnit, muži se na něho vrhnou a strhnou mu z krku amulet. Pak, pokud ztratí svoji moc a půjde to, sváží ho a bude ve vesnici souzen. Jestliže by tato varianta nešla provést, měl být zabit na místě.

Plán to byl, za daných podmínek, asi nejlepší, jaký šel vymyslet. Jeho realizace však už mu tolik neodpovídala. Téměř ihned, jakmile se na čaroděje muži sesy-

pali, podařilo se jednomu nich přetrhnout kožený řemínek a strhnout amulet nepříteli z krku. Je pravda, že mágoва síla okamžitě ochabla, ale přece jen mu ji zůstalo dost, aby setřásl ze sebe vesničany jako dotěrný hmyz. Zůstal stát v jejich kruhu a dožadoval se s řevem o navrácení kouzelného šperku. Ten však zmizel někde v davu a nikdo neměl samozřejmě v úmyslu mu jej vrátit. V rukou mužů se objevily zbraně a kruh kolem čaroděje se začal svírat. Ten se však jen posupně zachechtal, pak popadl nejbližšího z mladíků za krk a nedbaje ran zasazovaných nožem, zlomil mu vaz, jako by to byla suchá větev. Pak se na něho vrhli ostatní chlapi z vesnice a nože, meče i vidle se zabodávaly do kouzelníkova těla. Bohužel, bez výraznějšího výsledku. Z ran vytrysklo vždy jen pár krůpějí krve a zranění se hojila před očima. Zato pár dalších našich mužů leželo na zemi bez života. Mág stál uprostřed rozzuřeného davu a jen se vysmíval svým protivníkům a posměšně líčil, co provede s těmi, kteří přežijí.

Po nějaké době, našťastí, napadlo někoho, vystřelit na čaroděje zápalný šíp. A to bylo to pravé. První střela jej zasáhla do ramene, rána se nezacelila a krvácela! Vesničané zajásali a jejich soupeř zařval vzteky. Viděl, že je zle a několik mužů se rozběhlo pro své luky. Čaroděj rozrazil prořídlé oblíčení a dlouhými skoky opouštěl nebezpečný prostor. Ještě jeden nebo dva šípy ho zasáhly než se dostal z dostřelu, ale nezastavilo ho to. Na konci vesnice se otočil, zahrozil pěstí a slíbil, že se jednou vrátí a strašlivě se pomstí. Pak zmizel v nedalekém lese a přesto, že hned druhý den se nejlepší lovci snažili nalézt po něm stopy, nepodařilo se to. Amulet zakopal starosta u prahu nově postavené svatyně a všichni si mysleli, že tím vše skončilo a prožitě události budou dál ožívat jen ve vyprávěních pamětníků. Bohužel!

Asi před týdnem, nevím už totiž, jak dlouho vlastně utíkám, vrátil se ten muž znovu do vesnice. Zpočátku jeho příchod nikoho nezneklidnil. Tehdejší starosta je již pár let po smrti a na jeho místo byl zvolen můj otec. Téměř všem účastníkům těch dávných událostí už podoba čaroděje vymizela z paměti a tak se musel připomenout. Nechal tátu dojít k němu, aby se zeptal, co si návštěvník přeje, pak mu vrazil dlaň do hrudi a vyrval srdce!“ Tady se dívka rozplakala a přerušila na chvíli vyprávění. Když bolest trochu opadla, pokračovala: „Mág se postavil doprostřed návsi a přibíhajícím vesničanům sdělil, kdo je a že přišel dokončit to, co nestačil před léty. Tentokrát prý nám žádné zbraně nepomohou, ani oheň a máme mu odevzdat amulet a připravit dítě na krvavý obřad. Ukázal neomylně na místo, kde byl šperk zakopán, jen ho nemůže sám z posvěcené půdy vyzvednout. Pokud bychom mu odmítli vyhovět, zničí celou vesnici. Po těch slovech se odebral do našeho domu a matce poručil, aby mu připravila něco k jídlu. Za dobu, která od jeho útěku uplynula, dorostla spousta chlapců v muže a ti nekompromisně požadovali, abychom se s vetřelcem vypořádali jako tehdy.

Jeho výhrůžkám nevěřili. Otec byl mrtev a několik žijících pamětníků nedokázalo zchladit ty horké hlavy a poradit se v klidu, co dál.

Mládež se shlukla před naším srubem a mávajíc zbraněmi, vyvolávala čaroděje ven. Ten, zamračený, vyšel a pak začalo peklo!“ Hlas se dívky znovu zadrhl. Požádala o další sklenici vody a po napití a chvilce odmlky, jakoby sbírala k vyprávení sílu, pokračovala: „Muži z vesnice se vrhli na nepřítelů všemi dostupnými zbraněmi. Stříleli do něho zápalnými i běžnými šípy, sekali a bodali meči, tloukli klacky, házeli kamením, ale nic neúčinkovalo. Jen stál a smál se. Pak skočil mezi ně, lámal vazy, dlaní otevíral hrudníky, občas ukořistěnou zbraň setnul něčí hlavu. Bylo to strašné! Během krátké chvilky ležela nejméně polovina mužů a mladíků v krvi, na prostranství uprostřed vesnice. Nejohroženější však byl ten čarodějův smích! Se zakrvácenýma rukama poskakoval nad mrtvými a smál se, až se zajíkal! Hned na začátku bitky, když bylo jasné, na čí straně je převaha, mě matka popadla za ruku a zadem, za domy jsme doběhly ke svatyni. Tam, pomocí nože vyhrabala ten osudný amulet, vtiskla mi jej do dlaně a zapřísáhla mě, abych jej odnesla pryč. Nechtěla jsem ji opustit, ale uprosila mě. Kdyby prý mág ten šperk dostal, byla by to ještě větší pohroma než dosud. Ovládl by celé hory, možná celou zem! Políbila jsem tedy matku a utíkala směrem k řece, kde jsme měli čluny a kánoe. Doufala jsem, že takto snad získám nějaký náskok. Do jedné z lodic jsem se posadila a ostatní pustila po proudu. Před prvními vodopády jsem však musela loďku opustit a dál pokračovat pěšky. Jedla jsem jen to, co jsem našla v lese. Nevím, jak to dopadlo ve vesnici, ale velké naděje si nedělám. Odtud však musím také co nejdříve odejít! Možná jsem získala nějaký čas plavbou po řece a třeba ho zdržel i další boj ve vesnici, ale jak velký mám náskok, nevím. Kdyby mě tu našel, je konec s námi se všemi! A on jde určitě za mnou! Podle toho, jak přesně určil, kde je amulet zakopaný, dokáže jej najít asi všude! Nevím, kde byl celá ta léta, ale někde získal další schopnosti a já musím dopravit ten šperk na nějaké dobře chráněné a posvěcené místo. Asi jen tak mu zabráním, aby neovládl hory!“ Odmlčela se.

Po chvíli ticha promluvil Mort: „Asi tě zklamou, děvče, ale myslím, že to není řešení! Nevím, jestli chceš hledat chrám, klášter, či co? Ale podle toho, co jsi tu vyprávěla, je ten ďábel schopný vyhubit klidně všechno obyvatelstvo v okolí, dokud mu ten amulet někdo nedonese!“

Saroya sklopila hlavu: „Co bych tedy měla udělat? Jsem už bezradná a skoro na konci sil! Už si opravdu nevím rady!“

Mort natáhl ruku: „Ukaž mi ten zatracenej šmuk!“

Dívka sáhla do záňadří a přetáhla si přes hlavu kožený řemínek se šperkem. Byl to poměrně velký pentagram z černého kovu a doprostřed byl vsazen broušený červený kámen. Nyní nesvítil.

Stařec obracel amulet v ruce, ale asi také na nic nepřišel. Vrátil tedy přívěsek zpět děvčeti. Ozval jsem se: „Nemůžeme přece nechat Saroyu jít samotnou dál! Do další nejbližší vsi je to dva dny cesty. A kdoví, kde je teď ten čaroděj? Třeba tu každou chvíli bude!“

Pohledy všech mimoděk zaletěly k oknu. Pak ke mně Mort ironicky pronesl: „A co chceš dělat, holobrádku? Chceš ji doprovázet? Myslíš, že bys ji ochránil před tím mágem?“ Mávl rukou. „Ale nikdo ji nechce vyhnat! A nechat ji jít do další osady taky není nejlepší nápad. Nejspíš by bylo jen pár desítek dalších mrtvejš! Tady aspoň nejsou žádný fakani a ženský! Pardon!“ Obrátil se k Saroye: „Až na tebe, děvenko! Ale je fakt, že je to zapeklitá situace. Budeme se muset poradit, co s tím. Ty si zase lehni, ať si pořádně odpočineš,“ obrátil se na dívku, „a my deme ven!“

Sedli jsme si k ohni a zpočátku rozpačitě mlčeli. Když nebudu počítat sebe, všichni okolo byli sukovití, těžkou prací a častým pobytem v lese, zocelení chlapi. Ovšem pod dojmem toho, co právě slyšeli, nikomu zrovna do smíchu nebylo.

Mort, jako nejstarší, si opět vzal slovo: „Vidím, že se nikomu nechce do nějakých návrhů. Tak začnu! Po tom, co jsme vyslechli, je jasný, že tu holku nemůžeme poslat dál. Ten hajzl je možná někde blízko a kdyby dostal ten amulet, tak budou nejspíš v háji celý tydle hory a my s nima! To je daný! Problém je v tom, že nevíme jak na něj. Před rokama se bál ohně. Teď mu zápalný šípky už neublíže. Napadlo mě ale, co by se stalo, kdyby musel bejt v pořádných plamenech! De přece po čuchu za tím zatraceným amuletem. Zkusíme ho teda nalákat do našeho skladu kožešin. Tuku a oleje tu máme taky habaděj. Zahrabem ten šperk uprostřed skladu, proložíme to tukem, necháme nasáknout olejem do lamp a až ten šmejdl vzele dovnitř, zapálíme to a pak ho prošpikujeme šípama, že by mu ježek záviděl. To by bylo, aby tohle rozchodil! Co vy na to?“ Obrátil se na nás.

Všem se trochu rozjasnily tváře. Vypadalo to jako dobrý nápad.

„Ty, Berte,“ obrátil Mort hlavu ke mně, „ty popadneš ráno tu holku a vypadnete vodsud. Když nebude mít u sebe amulet, nebude vo ní mít ten čaroděj už nejspíš zájem. Nejní potřeba, aby tu přišla k úrazu. A někdo musí jít s ní. Nezná to tu.“

Čtěl jsem protestovat, ale všichni souhlasili s tím, co bylo řečeno. Na druhou stranu jsem se těšil na cestu ve společnosti Saroyi. Ještě večer jsme proměnili kožešinový sklad na past. Trochu mi bylo líto těch nádherných kožešin, které se měly proměnit v popel, ale pokud tím bude vyvážen bezpečný pobyt v našich horách, je to asi malá cena. Stejně pocity měli nejspíš všichni.

Ráno jsem naskládal do brašny jídlo, deky, pobral své zbraně a vyrazili jsme se Saroyou na cestu. Ona byla ještě trochu unavená a tak jsme kráčeli, co noha nohu mine. Ušli jsme snad jen čtvrt míle, když zazněl od našeho tábora strašný řev. Pohlédli jsme s dívkou na sebe a pak, jako bychom se domluvili, obrátili jsme se a rychlým krokem se vraceli zpět.

Doufali jsme, že uvidíme čarodějův neslavný konec a to jsme si nechtěli nechat ujít. Alespoň já ne!

Čekali na nás však trochu jiné divadlo! Zastavili jsme se na skále nad táborem a nevěřicně zírali dolů. Sklad hořel jako obrovská vatra a když pak plameny trochu opadly, uprostřed stálo neskutečné cosi, co vypadalo jako obrovský ježek nebo jehelníček. Jenže nic z toho, tomu zmetkovi zřejmě moc nevadilo. Aniž by věnoval pozornost okolí, holýma rukama rozhazoval hořící kožešiny a cosi hledal. Samozřejmě, bylo jasné co! Pak se vztyčil, ruku nataženou a vítězoslavný řev prozradil, že dosáhl svého! Vyskočil z hořícího skladiště, jakoby mimoděk smetl několik mužů, kteří se mu postavili do cesty a utíkal směrem k nám. Popadl jsem Saroyu za ruku a chtěl se rychle rozběhnout pryč odsud.

Ta však zakroutila hlavou a tiše řekla: „Ne, Berte! Nemůžeme ho nechat jít. Dokud je aspoň jiskřička života v nás, musíme zkusit ho zastavit!“ Trochu jsem se zastyděl a v duchu jí dal za pravdu. Vytasil jsem svůj lovecký tesák a čekal. Netrvalo to dlouho. Čaroděj jako srnka vyběhl zalesněný svah a pak nás uviděl, jak stojíme na kamenném ostrohu nad propastí. Daleko za ním se ozýval křik mužů z tábora, kteří se zřejmě vzpamatovali z neúspěchu a dali se do pronásledování.

Mág se k nám blížil již pomalým krokem. Na zcela černé postavě nebylo k rozeznání, co je jeho vlastní kůže a co přiškvařený oděv. Pak se ozval skřípavý hlas: „A hleďme! Moje malá zlodějka! No, nějak se ti lup nevydařil, holubičko. Teď zažiješ můj triumf! Uvidíš, o co jsi mě chtěla připravit! A ten tvůj rádoby-ochránce to může sledovat také. Jestli neprovede nějakou pitomost a nebudu se ho muset zbavit předčasně!“

Černý přízrak došel až k nám. V ruce se mu houpal na ohořelých zbytcích koženého řemínku amulet a kámen uprostřed nyní vydával rudou záři. Chvilku jsem se odhodlával k nějakému činu a pak jsem se vrhl s napřaženým tesákem na toho netvora. Mohl jsem si tu potupu klidně ušetřit. Čaroděj mě, s protivným smíchem, nechal, abych ho bodl, pak sevřel moje zápěstí až jsem se záupněm rozevřel prsty na rukojeti nože a nedbalým pohybem mě odhodil směrem od sebe. Pak si vytáhl tesák z rány a mrštil jím do propasti. Chtěl jsem se zvednout, ale bolest v zádech, kterými jsem narazil do stromu, mě přinutila k novému stonu a zůstal jsem nemohoucně sedět. S úšklebkem se mág odvrátil ode mne a pokročil k Saroyi. Vzal ji za ruku a vedl dál k okraji skály a přitom neustále spokojeně hovořil: „Tak, teď uvidíš jeden z posledních úkonů mého vítězství. Můžeš se dívat, než se tě zbavím!“

Nastavil amulet do slunečního jasu a pronášel tiše nějaká zaklínadla. Rudý kámen začínal zářit čím dal více a čaroděj jím pohyboval před svým obličejem. Když skončil, obrátil se a já i Saroya jsme zjistili, že jeho oči se nyní začínají zbarvovat do odstínu drahokamu ve šperku.

Se smíchem se nestvůra obrátila k dívce: „Vidíš, vrací se mi bývalá síla. Za chvíli, až dorazí ti směšný přítelíčkové támhletoho nekřubý, budu je moci sežehnout, jako to udělali oni mně. Ale pochybuji, že to přežijí jako já! Zatím ti mohu vyprávět jak skončila tvá matinka, chceš?”

To už bylo na těžce zkoušenou Saroyu moc. S divokým výkřikem se vymrštila, vytrhla mágovi z ruky amulet a vrhla se do hlubiny pod sebou. Její výkřik doprovodil zoufalý jekot nás obou. Já jsem vyskočil a vzápětí znovu klesl do mechu a můj křik dusil pomalu v hrdle tichý pláč. Ječícího čaroděje, zřejmě ve chvíli, kdy se dole na kamenech roztříštil rudý drahokam spolu s dívčím tělem, obklopila jakási mlha, která jím začala otáčet, stále rychleji a potom vzdušný vír rozmetal kousky jeho těla po okolí.

Asi jsem omdlel. Probralo mě pleskání dlaní do tváře a když jsem otevřel oči, usmívala se na mne vrásčitá Mortova tvář. Na provizorních nosítkách mě dopravili zpět do tábora a starcovy ruce jemně ohledaly má záda. Chvíli mumlal něco o mladých bláznech, ale pak mi sdělil, že mám jen naražené obratle a brzy budu zase běhat. V tu chvíli mi to bylo jedno. Něco ve mně shořelo, stejně důkladně jako náš sklad kožešin a věděl jsem, že na rozdíl od něj, to tak rychle obnovené nebude.

Dnes už houpu na kolenou vnoučata, stále miluji svoji ženu, ale ta něžná tvář, lemovaná černočernými vlasy se mi ve snech stále často objevuje.

VRAŽDY ZE ŽÁRLIVOSTI

Na motivy nemocničních vražd (což je podtitul), vydal **Miroslav Skačání VRAŽDY ZE ŽÁRLIVOSTI**. Otřesná skutečná událost inspirovala autora k velice volnému zpracování, které je založeno především na studii psychiky pachatele. Z titulu vyplývá, že motivem zruďného počinání se stala tristiň žárliivost. Žárliivost jako negativní vlastnost má řadu podob, projevuje se různým a někdy i hrůzným způsobem a vždy je depresivním jevem, kterým trpí postižený, ale téměř vždy také jeho bezprostřední okolí. Chorobná žárliivost jako psychická porucha je spojena s poruchou sebehodnocení a ve Skačáního podání dostává paranoidní podobu. Děj příběhu je zpracován citlivě a opravdu volně, kdo očekává detektivku, dojde rozladění, kdo senzační vyličení skutečného případu, bude zklamán. Paradoxně je však právě v tom největší klad příběhu, který se žánrově nachází na území literatury faktu pouze okrajově. Někteří autoři literatury faktu zapomínají na negativní dopad „věrného“ (ne vždy objektivního) líčení události, které může psychicky labilní jedince inspirovat k napodobení a vždy těžce dopadají na rodinné příslušníky, někdy i na pracovní kolektiv, v němž se pachatel pohyboval. Skačáního dobře, cílevědomě postavené Vraždy ze žárliivosti vzbuzují představu obludné mořské vlny, narážející na pobřeží ve dvou směrech. Jednou je

rozbor psychiky a motivů samotného pachatele, druhou atmosféra v nemocnici. Skačáni je lékař-psychiater a nepochybně důvěrně zná prostředí. Způsob, jakým přibližuje značně rozporuplné postavy z vedení nemocnice a samotné lékaře, vzbuzuje ve čtenáři jako potencionálním pacientovi pocity, z nichž vstávají vlasy na hlavě děsem. Za pozornost stojí postava lékaře, který se pro svoje povahové vlastnosti jeví zcela nesympaticky, ale nakonec se ukáže profesně na výši. Nelze jednoznačně konstatovat, zda Skačániho kulisa vražd je kladem či zápořem, budme však tolerantní, berme ji jako autorskou nadsázku. Nutně platí obecné (často ovšem zjednodušované) pravidlo, že každé protispolečenské jednání je do určité míry umožněno podhoubím. Někde vyrůstají hříby, jinde muchomůrky zelené. Což platí i v širším, celospolečenském měřítku. Knihu Vraždy ze žárlivosti vydalo nakladatelství Parola již v roce 2007 (v současné době je předlohou k dokončovánému filmu). Zmínuji se o ní s časovým zpožděním, neboť Miroslav Skačáni se jako člen Obce spisovatelů koncem minulého roku začlenil do našich „východočeských“ řad.

František Uher

ZAZNAMENÁVÁME – KOMENTUJEME

* SCHŮZE VÝBORU VĚSOS 6. 3. 2009.

Předsedkyně Marcella Marboe podala zprávu z Obce spisovatelů v Praze. Lze konstatovat, že nás situace nepotěšila. To, co se děje, odporuje tomu, co bylo řečeno na Valné hromadě Obce. Neznepokojuje to pouze naše Východočeské středisko OS v Pardubicích, ale podobné ohlasy jsou i z jiných oblastí... Z Direktoria Zlaté stuhy, z valné hromady IBBY, z Akademie literatury české, z informátoria Město Pardubice a kultura.

Poté podali zprávy za oblasti: Pardubice H. Cihlová, Orlicko M. Dušek, Vysočina F. Uher. Za sekci začínajících autorů: H. Cihlová. Za sekci dramatickou: J. Kraus. Za sekci výtvarnou: P. Vrbacká. Za redakci bulletinu Kruh: M. Dušek. Za redakci sborníku veršů a prózy pro děti a mládež: J. Hrabinec. O členské základně, evidenci, grantech a dotacích: L. Kadlecová. O básnické soutěži literárního sdružení Vzdospolek: J. Bruthans.

V závěru byla oslavena kulatá jubilea: Marty Urbanové, Ivy Tajovské, Lenky Kadlecové, Jiřího Faltuse a Jaroslava Jonáše. Podrobnou zprávu najdete na www.spisovatelevc.cz

* **Ladislav Vondrák z Havlíčkova Brodu** byl přijat do ústřední Obce spisovatelů v Praze.

Blahopřejeme.

* NOVÍ ČLENOVÉ:

PhMr., RNDr. Marie Kubátová z Vrchlabí se stala čestnou členkou Východočeského střediska OS v Pardubicích..

Mgr. Jiřina Valachovičová z Hradce Králové se stala členkou VčSOS.

Hana Krivánková, studentka z Pardubic se stala členkou Klubu VčSOS.

* KNIHY V ROCE 2009

Škoda že zemřel tak mlád (životní příběh J.V. Voříška z Vamberka) – Jiří Frýzek – vydalo město Vamberk spolu s Filmovým klubem v Rychnově nad Kněžnou

Nesmyslná smrt – Milan Dušek – krimi příběhy v nakladatelské a vydavatelské agentuře NAVA Plzeň

Stonek růže – Jiřina Valachovičová – povídky pro dospělé ve vydavatelství K Repro Hradec Králové.

Vrah na páté koleji – František Uher – krimi příběhy v nakladatelské a vydavatelské agentuře NAVA Plzeň

Pavučiny touhy – Iva Tajovská – román v nakladatelství Eroika Praha 4

Stopy na druhou stranu (druhé vydání) – Milan Dušek – povídky ze Šumavy, vydal Klub českého pohraničí ve vydavatelství Oftisu Ústí nad Orlicí

* **5. března** byla za velkého zájmu občanů otevřena v čítárně Městské knihovny v Lanškrouně výstava malíře Václava Smejkalů „Mezi obrazy II“. Výtvarník se zde představil nejen olejomalbami, perokresbami a kombinovanými technikami, ale i návrhy knižních ilustrací. V literární části vernisáže vystoupili se svým autorským čtením členové VčSOS Patricie Holečková, Martin Vídenský a Roman Troják.

* **Obec spisovatelů - středisko Ostrava**, vydalo první letošní číslo svého občasníku Průhledy. Mimo informativní část, bohatý obrazový doprovod, recenze, úvahy a rozhovory (např. o knize O. Šuláře: Třetí strana mince, o opavském nakladatelství Perplex – www.perplex.cz), sborník představuje ukázky z nové tvorby E.Kotarbové, B. Klímové, G. Kopicové, M. Kubíčka a polského básníka Marka Baranaského. Dočtete se také o pořadu Ostrava město poezie a o činnosti střediska OS v loňském roce a o jeho současných plánech. Seznam členů k 1. lednu uvádí 48 jmen.

Určitě je škoda, že mezi jednotlivými středisky OS neexistuje vzájemný kontakt, či alespoň výměna vydávaných tiskovin.

* **Drážďanská cena lyriky 2010** je vyhlašována každý druhý rok a v září 2010 bude udělena již po osmé. Cenu, která byla založena na podporu současné básnické tvorby a která je dotována částkou 5000 EUR, vypisuje primátor zemského hlavního města Drážďan. Uchazeči z **německy mluvících zemí a z České republiky** mohou být navrženi nakladatelstvím, redakcemi literárních časopisů, autorskými svazy či literárními sdruženími. Vítány jsou i přihlášky jednotlivců!

Přihlášky do soutěže se přijímají do 30. září 2009.

Uchazeči zašlou **minimálně 6 a nanejvýš 10 básní v pěti vyhotoveních psaných na stroji nebo na počítači** a svoji stručnou bio-bibliografii s aktuální adresou. Autoři **nesmí** uvést jméno a adresu, nýbrž si zvolí **heslo**, kterým všechny své texty označí.

Tříčlenná česká porota 1. kola vybere z českých návrhů až 5 autorů. Stejný počet autorů vyberou ze všech německojazyčných uchazečů tři němečtí porotci, a to do 1. 2. 2010. Nominovaní autoři postoupí do finále soutěže, které se uskuteční v rámci festivalu lyriky BARDINALE 2010 v Drážďanech. Zde budou před hlavní porotou a publikem prezentovat své příspěvky do soutěže. Veškeré zaslané texty všech nominovaných uchazečů budou renomovanými literárními překladateli přeloženy do druhého jazyka, aby je hlavní porota (česko-německá) měla k dispozici. Obě poroty (1. a 2. kola soutěže) vybírají bez ohledu na osobu autora/autorky, tj. jména uchazečů se jim neoznamují. Každý uchazeč by měl být připraven a ochoten v případě své nominace předčítat v den předání ceny před publikem v Drážďanech.

Přihlášky do soutěže o Drážďanskou cenu lyriky je třeba podat klasickou poštou (ne doporučeně) do **30. září 2009** na adresu:

DRESDNER LITERATURBÜRO e.V., ANTONSTRASSE 1, 01097 DRESDEN.

Tel./fax: +49 351 804 50 87

Upozornění!

Na přihlášky emailem nebo faxem nebude brán zřetel. Z kapacitních důvodů nemůžeme potvrdovat přijetí zásilky ani vyzvedávat doporučené zásilky na poště.

Poskytnuté rukopisy **nebudeme zasílat zpět**. Právní cesta je vyloučena.

Hesla nominovaných básníků budou zveřejněna 1. 2. 2010 na internetových stránkách Dresdner Literaturburo (www.dresdner-literaturburo.de) a Muzea Ericha Kästnera (www.erichkaestner-museum.de). Jméno vítěze bude zveřejněno po předání ceny na týchž internetových stránkách a také v tisku.

* **Členská schůze VčSOS v Pardubicích dne 18. dubna 2009** v restauraci Philadelphia.

Volba návrhové komise. Při této příležitosti předsedkyně M. Marboe pořádala, aby se členové již teď zamýšleli nad vhodnými kandidáty do výboru, který bude volen v roce 2010. Přednesla část výroční zprávy za rok 2008 (celá na www stránkách) a v zastoupení zprávu o hospodaření za omluveného J. Hrabince. J. Jiravová za revizní komisi zprávu o kontrole. Za oblast Orlicko M. Dušek, za Vysočinu F. Uher, za Pardubicko a sekci začínajících autorů H. Cihlová. Za výtvarnou sekci P. Vrbacká, dramatickou sekci J. Kraus. M. Marboe vyzvala členy, kteří mají zájem o hudební sekci, aby kontaktovali E.Kulakovskou elleonorka@seznam.cz tel. 731 465 190. O maratónu 2008 informovala I. Tajovská. Letos bude probíhat pod názvem 5. Východočeský umělecký maratón v období od 1. 10. (slavnostní zahájení v Pardubicích) do vánoc. Ředitelkou zůstává I. Tajovská, koordinace programu I. Kadlecová. M. Dušek podal zprávu o bulletinu Kruh. Do konce roku tři čísla: červen, říjen, prosinec. Vyzval k zvýšení aktivity mladé členy. Požádal o zprávy z akcí, kterých se členové zúčastní. Upozornil, že zaslání Kruhu je podmínkou zaplacení členských příspěvků.

M. Marboe o sborníku pro děti a mládež. Stále je možnost zaslání příspěvků. Je třeba přiložit krátký životopis s fotografií v elektronické podobě. Každý autor na tisk finančně přispívá.

L. Kadlecová hovořila o členské základně: 59 členů literární sekce (25 je současně členy ústřední OS), 53 členů Klubu, 20 v sekci začínajících autorů. Podmínkou k přijetí do ústřední OS jsou nejméně dvě knihy – (nikoli brožurky).

Seznámení s plánem práce na rok 2009 – orientace na děti a mládež. Díky grantu můžeme letos vydat nadějnou prvotinu autora do 24 let – zájemci hlase se u vedoucích oblastí.

Po představení nových členů: M. Ungrádová (Orlicko), V. Chalupa (Vysočina), M. Skačání (Vysočina), J. Valachovičové (Pardubice), H. Křivánkové (Pardubice), oznámila předsedkyně, že čestnou členkou VčSOS se stala Marie Kubátová, která obdržela cenu Akademie literatury české Boženy Němcové.

O rozsáhlejších pravidelných akcích informovali: O Literární Vysočině P. Musílek, o Dnech poezie v Broumově V. Kopecká, o akcích v kavárně U notáře v Havlíčkově Brodě F. Uher, o Laskavých večerech ve Slatiňanech Z. Jirásek, o poetické soutěži Stříbrná bula J. Bruthans.

Info na závěr: členové by měli vzít na vědomí, že VčSOS nebude podporovat žádosti členů o dotace, pokud se tyto budou křížit s žádostmi střediska! Kdo se chce zapojit do oslav rámci roku k. H. Máchy, kontaktujte M. Marboe. Svět knihy v Praze bude 14.–17. 5.

Po diskusi bylo schváleno usnesení:

- 1). Členská schůze VČSOS schvaluje: Výroční zprávu 2008, Zprávu o hospodaření, Zprávu revizní komise, Plán práce 2009 předložený výborem.
- 2). Bere na vědomí zprávy z oblastí a sekcí, o Východočeském uměleckém maratónu, o bulletinu Kruh, informace o grantech v rámci střediska.
- 3). Ukládá přes vedoucí oblastí hlásit L. Kadlecové termíny jednotlivých akcí Maratónu 2009, aby byla zajištěna koordinace programu.
- 4). Žádá začínající autory, zejména mladé do 24 let o častější příspěvky do Kruhu.

* **V pátek 24. 4. v Jablonném nad Orlicí** Okresní rada Podorlického klubu českého pohraničí pořádala besedu občanů se spisovatelem Emilem Trojanem, Josefem Havlem a Milanem Duškem na téma rok 1939 v našem okrese. Akce byla hojně navštívena a skutečně se besedovalo. Jmenovaní autoři při této příležitosti obdrželi čestné uznání za aktivní činnost a vlastenecké postoje.

OBSAH:

J. Šimek: Ilustrace	1
M. Dušek: Na slovíčko s výtvarníkem Jiřím Šimkem	2
H. Hrabincová: Sbohem lásko	3
L. Huml: Plavení koní	14
F. Uher: V kameni vepsáno	15
P. Chvojka: Divný večer, Potopené domovy.....	16
J. Faltus: Nevěř všemu, co říkáš	16
M. Urbanová: Kronika, Večer pod kaštiny.....	18
STRÁNKY MLADÝCH A ZAČÍNAJÍCÍCH AUTORŮ	
K. Moučková: Analfabet	18
M. Ulrichová: Chrabré zvony	20
Z. Hudcová: Pršelo déle než sedm neděl.....	20
J. Popelka: Bláznova vzpomínka	23
J. Hrabinec: Povzdech nad múzou básníka	24
HOST KRUHU	
L. Muška: Příběh pravdivý o životě a hrdinské smrti draka Šarkakraše	24
M. Kubátová: Příloha k dotazníku	29
J. Dvořák: Dědička příběhů.....	32
Marcela Marboe: Ceny Akademie literatury české.....	34
M. Kubátová: Poudačka vo kraslicích.....	34
A. Kordíková: Šanson.....	36
V. Vlčková: Párty.....	36
Z. Jirásek: Pukne skála, Na suchu.....	40
OD POVĚSTI K POHÁDCE	
J. Stejskal: Noční koncert.....	41
J. Slabý: Šelma sedlák	44
B. Tymichová: Pohádky ze zámeckého parku.....	45
L. Vondrák: Verše	49
P. Chvojka: Směřování Františka Uhra k podzimu (utkvělému).....	50
V. Kopecká: Ty, já a můj život, Čekám, Jistota	53
J. Faltus: Na křídlech světla	53
M. Urbanová: Místo na slunci	54
P. Musílek: Louka, Tváře změn, Svoboda volby.....	57
B. Kostřicová: Krusta	57

M. Urbanová: Nesmyslná smrt Milana Duška	58
J. Krečmer: Soumrak.....	59
J. Faltus: Pod povrch věcí.....	59
M. Urbanová: Perličky Františka Uhra.....	61
V. Sokol: Amulet	62
F. Uher: Vraždy ze žárlivosti.....	68
Redakce: Zaznamenáváme - Komentujeme	69
F. Uher: Aforismy	23, 35, 49, 60
M. Dušek junior: Fotografie.....	15, 29, 50, 61

KRUH, bulletin Východočeského střediska Obce spisovatelů Pardubice

Ročník V. – číslo 16 – červen 2009

Odpovědní redaktoři: Jiří Faltus, Milan Dušek

Obálka: Jiří Hrabinec

Vytiskl: OFTIS s. r. o. v Ústí nad Orlicí

Příspěvky do Kruhu 17 zasílejte:

Milan Dušek – Helvíkovice 104, 564 01 Žamberk (próza a publicistika)

e-mail: spisovatel@milandusek.cz (**POZOR – změna!**)

Jiří Faltus – Zborovská 221, 563 01 Lanškroun (poezie)

e-mail: faltus.jiri@centrum.cz

Uzávěrka příspěvků: 17. srpna 2009

Zveřejněné práce nejsou upravovány a vyjadřují pouze názor autorů.

Toto číslo vyšlo za přispění Magistrátu Pardubice, Krajského úřadu Pardubice a Krajského úřadu v Hradci Králové.